

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZ SZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
 MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424

TELEFON: 1-505-97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 1-465-00.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
 A M. KIR. POSTA JOGSZ- ÉS MERNÖK TISZTVEISELŐI ORSZAGOS EGYESULETENEK
 SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 Dr. NAGY SÁNDOR
 M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:
 RÁKOSI GYÖRGY
 M. KIR. POSTAFŐMERNÖK

A postatörvény.

Irta: Dr. KRAJCSIK GÉZA m. kir. postafőigazgató.

La loi postale hongroise.

Par M. le Docteur Géza Krajcsik, Directeur supérieur de poste.

La création de la nouvelle loi postale faisait l'objet de longues délibérations pendant trois ans. Divers projets de loi ont été envisagés qui ne pouvaient cependant devenir loi à cause des obstacles survenus. — La nouvelle loi ne renferme que les dispositions de caractères constants. Le règlement des questions qui sont à adapter aux exigences actuelles de la vie pratique est réservée à la constitution juridique par arrêts ministériels. Les changements essentiels de la loi sont les suivants: la levée du monopole au transport des journaux, la restriction des actions constituant une contravention fiscale postale et la modification de l'amende dans le cas de contravention.

Régi időktől fogva általánosan érzett szükség volt, hogy a posta kizárólagos szállítási joga törvénnyel szabályoztassék. Az az évtizedekre visszanyúló törekvés és munka, amely a postajognak törvénybe iktatását igyekezett megvalósítani, végre is eredménnyel járt s elfoglalta helyét a törvénytárban a „postatörvény”.

A postatörvény megalkotásának szüksége az 1908. évet követő időben merült fel. Az ezt megelőző időben ez a kérdés nem volt időszerű, mert az 1867. évtől kezdve tíz évenként törvénybe iktatott, a magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetség alapján a magyar postára nézve a postapatens határozatai nyertek alkalmazást. A vonatkozó törvények szerint ugyanis „Az állami posta- és távirdaintézet részére fenntartott jogok, ezen intézetnek a közönség részéről használatára, a postaküldeményekért való jóállás, a díjszabás (tarifák), kezelés és számvitel iránt jelenleg fennálló határozmányok és szabályok csak a két törvényhozás, illetőleg a két kormány közös egyetértése útján és mindkét területre nézve egyenlő módon változtathatók meg”.

Az 1908: XII. tc. azonban változtatott az eddigi helyzeten,

amennyiben az abba becikkelyezett szerződés XVIII. cikkében a postai kizárólagos jogra vonatkozó szabályok fenntartásáról nem tesz többé említést, hanem kimondja, hogy a postát, távirdát és távbeszélőt a két állam mindegyike saját területén önállóan szabályozza és igazgatja s ezzel megnyílt a magyar postajog törvényes szabályozásának a lehetősége.

Nem lesz talán érdektelen, ha röviden összefoglalom a postatörvénynek a messze időbe visszanyúló előzményeit és azt a sok változatot, amely az idők folyamán a törvény tervezetének tartalma és szövegezése tekintetében felmerült.

Kezdetől fogva a törvény megalkotásának szükségszerűsége tekintetében két ellentétes felfogás jutott kifejezésre, nevezetesen az egyik a postajog törvény útján való szabályozásának szükséges voltát, a másik ennek ellenkezőjét vitatta. Az előbbi felfogás a törvényalkotás szükségét abban találta, hogy a postai jogszabályok kifejezetten törvényes alapra helyeztessenek, amely törvény mint jogszokás biztos alapul szolgáljon azoknak a jogoknak a gyakorlására, amely jogoknak a gyakorlása törvényes alap hiányában — amint az a gyakorlati életben fel is merült —, nehézségekbe ütközhetik és sokszor hosszú időkre visszanyúló jogtörténeti előzmények fejtegetését teszi szükségessé. Más vonatkozásban pedig szüksége mutatkozik annak, hogy a posta által gyakorolt, de több esetben vitássá tett jogosultság (postadíjak közzadók módjára való behajtása stb.) elismerése tekintetében is rendelkezés történjék, ami kétséget nem tűrő módon csakis törvény formájában történhetik meg.

Az utóbbi álláspont szerint a posta jogának törvény útján való szabályozása mellőzhető, mert a postajog sok századév óta a magyar állam fenntartott joga, amelyet tételes törvény is biztosít, amennyiben az 1790:XXII. tc. a postát a magyar helytartótanács igazgatása alá helyezte, amiből az is következik, hogy a posta igazgatási része a jogi szabályozás tekintetében is kormányzati hatáskörbe tartozik. Ezek szerint tehát a helytartótanács, illetőleg az 1848:III. tc. 6. §-a alapján a kereskedelemügyi, illetőleg a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter részéről a posta igazgatására és üzletszabályaira vonatkozólag kiadott rendeletek az 1790. évi törvények 22. cikkelyén alapulnak. Az 1850. évi december 26-án kelt császári nyílt parancs Magyarországra kiterjesztette az 1837. évi osztrák postatörvény hatályát.

Ezt nem érintette a vám és kereskedelmi szövetségről szóló 1867: XVI. törvénycikk sem, majd az 1875: XXXVII. tc.-be foglalt kereskedelmi törvény 421. §-a akként rendelkezett, hogy a postaintézetekre a kereskedelmi törvénynek a fuvarozási ügyletre vonatkozó rendelkezései csak annyiban nyerne alkalmazást, amennyiben ezek az e részben fennálló külön rendeletekkel nem ellenkeznek. Ez a törvényszakasz annak az elvnek törvényhozási elismerését foglalja magában, hogy a postai fuvarozási jog olyan része magánjogunknak, illetőleg kereskedelmi jogunknak, amely a rendeleti jogszabályalkotás útjára tartozik. Jogelvi szempontból tehát nem mutatkozik szükségesnek, hogy a postai fuvarozási ügyletekre belföldön irányadó jogszabályok törvénybe foglaltassanak.

A két ellentétes álláspont kiegyenlítését lehetővé tette, hogy több körülmény tárgyilag mégis megokoltá teszi a postajog főbb elveinek törvénybe foglalását. Ilyen körülmények a postadíjak közadók módjára való behajtásának kimondása, rendkívüli körülmények között a postai forgalomnak átmenetileg egészben vagy részben való szüneteltetése vagy korlátozása, a hírlapoknak a posta kizárólagos szállítási joga alól való teljes mentesítése, valamint a postajövedéki kihágást megállapító tényállások csökkentése, amelyeknek törvényben való szabályozása szükséges, illetőleg kívánatos. Különösen indokolja a törvényes rendezés szükségességét az a körülmény is, hogy míg a postajog szabályait külföldi vonatkozásban a nemzetközi egyezmények törvénybe cikkelyezése folytán törvények foglalják magukban, addig a belföldön a postajog területén rendeleti intézkedések történnek. E két ellentétes álláspont kiegyenlítődése adta meg a lehetőségét a postatörvény megszületésének.

Ezen az elvi alapokon nyugvó ellentétes állásponton kívül esetenként több más olyan akadály is merült fel, ami a törvény megalkotásának útját állta. Egy-egy ilyen akadály felbukkanása után természetesen az egész ügy holtpontra jutott s hosszabb-rövidebb ideig tartó szünet következett. Ezek a szünetelési időtartamok azután rendszerint azzal jártak, hogy a törvény tartalma tekintetében újabb és újabb megfontolások jutottak érvényre.

A törvény legrégebb tervezetei a legmesszebbmenő részletességgel rendelkeztek a postáról, nevezetesen az államnak fenntartott kizárólagos szállítási jogról, az ez alóli kivételekről, a posta hatósági jellegéről, a posta igénybevételének módozatairól, postadíjaknak közadók módjára való behajtásáról, a posta szavatosságáról, részletesen kiemelve azokat az eseteket, amelyekben a postát felelősség nem terheli, a személy-szállításból származható kártérítési felelősségről, ideértve a poggyásért való felelősséget is, jövedéki kihágásokról stb.

Már ebből a felsorolásból is láthatjuk, hogy a törvényjavaslat-tervezet akkori szerkesztői arra igyekeztek, hogy a törvény mindenre kiterjedő rendelkezéseket tartalmazzon, ami mellett azután az üzlet-szabályzat jelentősége teljesen háttérbe szorult volna.

A törvényjavaslat-tervezet még ezen is túlmenően a büntető törvénykönyvnek a postatitok megsértésére vonatkozó rendelkezéseit is felvette, rendelkezett továbbá egyes kihágási bűncselekmények tekintetében is. A legmesszebbmenő gondosság jellemzéséül megemlíthető, hogy a tervezet szerint kihágást követ el az a postai alkalmazott, aki a részére kiadott kincstári szolgálati ruhát, amely a magántulajdonába ment át, a megkülönböztető jelzések eltávolítása nélkül hozza forgalomba; kihágást követ el az is, aki a levélgyűjtőszekrények meg nem engedett elhelyezésére vonatkozóan megállapított tiltó rendelkezéseket megszegi. A tervezetnek idevonatkozó rendelkezése szerint ugyanis közterületre szolgáló levélgyűjtő szekrényt a postán kívül más tel nem helyezhet. Ez alól kivétel a saját lakásául vagy üzlet-helyiségéül szolgáló ingatlanon alkalmazott levélgyűjtő szekrényre nézve csak annyiban lehet, amennyiben az ilyen szekrény postai levélgyűjtő szekrényvel vagy ilyen szekrénynyílással össze nem té-

veszthető. E szemelvényeken kívül hasonló kihágási esetek még bőven találhatóak a tervezetben.

Rendelkezéseket tartalmazott a tervezet a postát, annak járműveit és alkalmazottait illető út- és vámmentesség tekintetében is.

A tervezet, amint látjuk, elég bőséges anyagot tartalmazott s ennek nagy része volt abban, hogy csak tervezet maradt.

Volt a postatörvényjavaslatnak olyan tervezete is, amelyben foglalt rendelkezések szorosán a postapatens határozmányainak szem előtt tartása mellett szövegeztettek, mellőzve természetesen a patensnek azokat a rendelkezéseit, amelyek az idők folyamán tárgyaltanokká váltak. E szerint a tervezet szerint a posta kizárólagos szállítási joga meghatározott súlyhatárig (10 kg) a zárt csomagokra, a hírlapok nagybani szállítására, valamint kifejezetten a nyomtatványokra is kiterjedt volna. A regálénak ez a kiterjesztése azzal volt indokolva, hogy a magánvállalkozás a küldemények tömegforgalmát mind nagyobb és nagyobb mértékben magához vonzza különösen azokkal a helyekkel való forgalomban, amelyek a vasút mentén fekszenek, megmaradván a postának a kisközségek ezreire kiterjedő, költséges közúti szállítással egybekötött, ráfizetéssel járó postai hálózat fenntartása. Az akkori megfontolást a jövő fejleményei teljesen igazolják.

Készült a postatörvénynek egy tervezete az 1919. évben is, ami azonban „Néptörvény a postáról” címmel rövid idő alatt irattárba került.

A forradalmat követő években vett ismét nagyobb lendületet a törvénytervezet munkája, ami azután lassan ellanyhult anélkül, hogy a kérdést a megoldáshoz közelebb vitte volna.

Nagy vonásokban igyekeztem képét adni annak, hogy három évtized alatt, milyen változatokban jelentkezett a postatörvénytervezet, mindannyiszor minden eredmény nélkül. Az esetenként megindult tárgyalások, amelyek sokszor több minisztérium közreműködésével történtek, rendszerint valami elvi kérdésen akadtak fenn s egy-egy ilyen akadály teljesen megbénította vagy legalább is hosszú időre szüneteltette a tárgyalások folytatását.

Ilyen hosszú szünetelés után került újra napirendre a postatörvénytervezet tárgyalásának szüksége. Ezúttal az a megfontolás volt a törvény tervezetét illetőleg az irányadó, hogy csak azok a rendelkezések vétessenek fel a törvénytervezetbe, amelyek a postajog gerincét alkotják s amelyek állandóságuknál fogva nincsenek a gyakorlati élet követelte változásoknak alávetve, mindazoknak a kérdéseknek a szabályozása pedig, amelyek a gyakorlati élethez való alkalmazkodást kívánnak, vagyis a posta kifogástalan igazgatása szempontjából a szabályozás lehetőségének minél nagyobb rugalmasságát tételezik fel, a törvényben biztosított rendeleti jogalkotásnak tartásuk fenn.

Ennek az irányadó elvnek a szem előtt tartása mellett történt a törvénytervezetnek a régebbi tervezetektől teljesen elütő új feldolgozása. A törvénné vált szövegnek kiforrásához ezúttal is évekre volt szükség, mert különböző szempontok érvényesülése a szövegezésnek újabb és újabb átdolgozását tette szükségessé.

A postatörvény megalkotásának egyik nagy jelentősége, hogy az

eddig túlnyomó részben csak szokásjogon alapuló postajog egyrészt törvényben nyert szabályozást, másrészt pedig a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek a postajog körében gyakorolható rendeletalkotási joga tekintetében is kifejezett törvényes rendelkezés történt.

Nagy jelentőségű a törvény továbbá abból a szempontból is, hogy a multban fennállott bizonytalanságokat szüntetett meg és adott egyes eljárásoknak kétségbe nem vonható törvényes alapot, így pl. a postadíjaknak közzadók módjára való behajtásának a lehetőségét.

A törvény, az életbelépése előtti állapottal szemben lényeges változásokat is hozott. Nevezetesen megszüntette a 2 kg-on aluli súlyú hírlapok kizárólagos postai szállítási jogát, teljesen szabaddá téve a hírlapok szállítását. Ezentúl tehát hírlapok szállításával bárki foglalkozhatik. További változás a postajövedéki kihágások terén történt és pedig az, hogy a törvény életbelépése óta jövedéki kihágásnak csak az a cselekmény minősül, amely a posta kizárólagos szállítási joga alá eső levélnek a posta elkerülésével való szállítására irányul, míg eddig a Postaüzleti Szabályzatban felsorolt nagyszámú tényállás alapján a postajövedéki kihágásokban bőven lehetett válogatni. Lényeges eltérést jelent a multtal szemben a törvénynek a jövedéki kihágás büntetési tételére vonatkozó rendelkezése is, amennyiben a megrövidített vagy veszélyeztetett postadíj 20-szorosa helyett a jövedéki anyagi büntetőjog ide vonatkozó rendelkezéseivel összhangban 1—8 szoros összeget állapít meg büntetésül.

A törvénynek a postajövedéki kihágás tekintetében rendelkező szakaszában a korábbi állapottal szemben rendkívüli jelentőségű változtatás az, hogy a posta elkerülésével való szállítás esetén kívül minden más cselekmény, amely a postajövedék megrövidítésére irányul, olyan megítélés alá kerül, mint az elégtelenül való bérmentesítés, vagyis a posta a megportózás eszközt alkalmazza.

A törvényben foglalt ezek a változtatások a gyakorlati élet által követelt szükségből eredtek s megvalósításuk igen sok alapos vagy vélt sérelemnek és panasznak megszűnését fogja eredményezni.

Most pedig lássuk, a törvény szövegét és indokolását.

1. §. A m. kir. posta tevékenységi körébe tartozik közleményeknek postán és távközlés útján való továbbítása, valamint mindazoknak a szolgálatoknak az ellátása, amelyeket a posta üzletszabályzata vagy a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter külön rendelete a m. kir. posta tevékenységi körébe utalnak.

A távközlésre vonatkozóan fennálló külön törvényes rendelkezéseket ez a törvény nem érinti.

2. §. A m. kir. postának levelek belföldi, a külfölddel való vagy az országon átmennő forgalmára fennálló kizárólagos szállítási joga alá nem esnek:

1. címnélküli nyitott levél szállítása, ha a küldő vagy szállító nem foglalkozik azzal, hogy leveleket szállítás végett összegyűjtsön;

2. megcímezett levél szállítása sem, ha azt a küldőnek vagy a címzettnek háznépéhez tartozó vagy külön erre felfogadott személy viszi és sem a küldő, sem a levélvivő nem foglalkozik azzal, hogy leveleket szállítás végett összegyűjtsön;

3. levélnek szétküldése a helyi forgalomban (valamely postahivatal székhelyén vagy kézbesítési kerületén belül); ily levelek gyűjtésére, továbbítására vagy kéz-

besítésére azonban berendezést vagy külön szervezetet létesíteni — egyes törvényekben megállapított kivételektől eltekintve — nem szabad;

4. közforgalmú közlekedési vállalatoknak vagy szerveiknek, hivatalaiknak és alkalmazottaiknak egymás között a vállalatok saját vonalain közvetített szolgálati levelezései;

5. nyitott vagy jövedéki hivatal által lezárt szállítólevél és egyéb áruszállítási okirat szállítása.

A m. kir. posta joga hírlapok és folyóiratok kizárólagos szállítására megszűnik.

3. §. A m. kir. posta üzletszabályzatát, vagyis a posta igénybevételének szabályait és a postai rendészet körébe vágó szabályokat, valamint a posta belső ügykezelési rendjét és a postai díjszabásokat a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

4. §. A postai díjak kiszabása és beszedése tekintetében felmerült vitás kérdésekben bírói eljárásnak nincs helye.

5. §. A posta a tevékenységi körébe tartozó szolgálatokat a törvényben, üzletszabályzatban és díjszabásban megállapított feltételek mellett teljesíteni köteles, amennyiben a szolgálat teljesítése a meglévő berendezések mellett lehetséges és államérdekből megtiltva nincs.

A postaigazgatás rendkívüli körülmények között a postai forgalmat átmenetileg egészen vagy részben korlátozhatja vagy szüneteltetheti. Ilyen rendelkezés vagy a forgalomnak egyéb elháríthatatlan okból való fennakadása miatt a postával szemben sem kártérítési, sem az üzletszabályzatban meghatározott mértéket meghaladó díjvisszatérítési követelést támasztani nem lehet.

A postai forgalom szüneteltetésének ideje alatt azon a területen, amelyre a szüneteltetés kiterjed, a posta kizárólagos szállítási joga szünetel.

6. §. A postai küldeményeket terhelő díjakat, ha azok fizetését az arra kötelezett megtagadja, közadók módjára kell behajtani.

7. §. A bűnvádi perrendtartás — ideértve a honvédség katonai bűnvádi perrendtartását is — határozza meg azokat az eseteket, melyekben büntett vagy véttség miatt indított bűnvádi eljárásban, a jövedéki büntető eljárás pedig azokat az eseteket, amelyekben jövedéki kihágás miatt indított eljárásban postai küldeményt le lehet foglalni.

Egyébként is postai küldeményt csak a törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet által meghatározott esetben lehet lefoglalni.

Törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet határozza meg, hogy a m. kir. posta postai küldeményekről kinek és minő adatot szolgáltathat.

8. §. A m. kir. posta zárt postai küldeményt a feladó vagy a címzett beleegyezése nélkül csak a következő esetekben bonthat fel:

1. ha a küldeményt nem lehet kézbesíteni s a felbontás a címzett vagy a feladó megállapítása végett szükséges;

2. ha a küldemény megsérül és a felbontás a tartalom megállapítása és biztosítása érdekében szükséges;

3. ha alapos gyanú van arra, hogy a küldemény a szállításból kizárt vagy olyan dolgot tartalmaz, amelynek szállítási feltételeit nem tartották meg (vagy amelynek feladása postajövedéki kihágást állapít meg) és a felbontás a tartalom megállapítása végett szükséges.

A felbontást lehetőleg az ismert érdekeltek értesítése mellett és jelenlétében bizottság teljesíti. A felbontásról jegyzőkönyvet kell felvenni.

9. §. Az olyan küldeményt, amelynél sem a címzettet, sem a feladót nem

lehet megállapítani, a m. kir. posta eladhatja; ha az eladás nem sikerült vagy a m. kir. posta megítélése szerint a küldemény értéktelen, meg kell semmisíteni. Ugyanígy jár el a m. kir. posta

1. azzal a küldeménnyel, amelyet díj terhel, ha a díj sem a címzettől, sem a feladótól nem szedhető be;

2. a postahivatalokban vagy más postai helyiségben vagy berendezésben elhagyott tárgyakkal, ha előbbi birtokosuk a tárgyak megtalálásától számított három hónap alatt nem jelentkezik.

A kézbesíthetetlen küldemények vagy talált tárgyak árát, a kézbesíthetetlen küldeményekben levő pénzt, a levélszekrényekben vagy postai szállítási eszközökben talált értéket, a befizetett és az igényjogosulthoz el nem juttatható postautalvány-, utánvételi, megbízási és kártérítési összegeket a küldemény feladásának napjától, illetőleg talált tárgyakkal a találás napjától számított három év eltelte után a m. kir. posta javára kell elszámolni.

A jelen §. rendelkezései folytán szükséges eljárási szabályokat a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

10. §. Súlyos jövedéki kihágást követ el, aki a m. kir. postát illető díjat megrovidíti vagy a megrövidítés veszélyének teszi ki azzal, hogy a posta kizárólagos szállítási joga alá eső levelet a posta elkerülésével szállít vagy szállíttat.

Az előbbi bekezdésben meghatározott postajövedéki kihágás büntetése a megrövidített, illetőleg veszélyeztetett postadíj egyszeresétől nyolcszorosáig, ha pedig a postadíj összegét nem lehet megállapítani, egy pengőtől száz pengőig terjedhet.

A postajövedéki kihágások tekintetében is alkalmazni kell az anyagi jövedéki büntetőjog és a jövedéki büntető eljárás általános szabályait, amennyiben a jelen törvényt eltérést nem állapít meg.

A megrövidített vagy veszélyeztetett postadíj összegét a postai hatóság állapítja meg.

Az 1921:XXXIV. tc. 13. §-a hatályát veszti.

11. §. Ez a törvény a kihirdetésének napját követő tizenötödik napon lép hatályba.

Ezt a törvényt a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter hajtja végre.

I. Általános indokolás.

A postajog századok óta a magyar állam fenntartott joga, amelyet régi törvény is biztosít, amennyiben az 1790:XXII. tc. a postát a magyar helytartótanács igazgatása alá helyezte és jövedelmeit a Magyar Kamara jövedelmeinek jelentette ki. Amikor az első felelős minisztérium 1848-ban megalakult, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1848. április 26-án 35/7. szám alatt kiadott rendeletében kijelentette, hogy a minisztérium a kezébe letett kormányzati hatalom gyakorlását a postai ügyben is megkezdi és minden postai tárgy iránt a határozás jogát magának fenntartja. Szabadságharcunk leveretése után az 1850. évi december 26-án kelt császári nyílt parancs Magyarországra kiterjesztette az 1837. évi osztrák postatörvényt. Ezt nem érintette az 1867:XXVI. törvénycikk sem, az 1875:XXXVII. törvénycikkbe foglalt kereskedelmi törvényünk 421. §-a pedig akként rendelkezett, hogy a posta-intézetekre a kereskedelmi törvénynek a fuvarozási ügyletre vonatkozó rendelkezései csak annyiban nyernek alkalmazást, amennyiben ezek az e részben fennálló külön rendeletekkel nem ellenkeznek. A kereskedelmi törvény most idézett szakaszát nem inkorporatív utalásnak kell tekinteni, amely csupán az akkor hatály-

ban volt postai szabályok kötelező erejét ismerte el. Ez a törvényszakas az ugyanis annak az elvnek törvényhozási elismerését foglalja magában, hogy a postai fuvarozási jog olyan része magánjogunknak, illetőleg kereskedelmi jogunknak, amely tekintetében a rendeleti jogszabályalkotásnak is helye lehet. Ezen az alapon a m. kir. postára vonatkozó jogszabályok belföldi vonatkozásban azóta is rendeleti úton jöttek létre, így miniszteri rendeletek léptették életbe az időközi postai üzleti szabályokat is. Jogelvi szempontból nem volna tehát szükség arra, hogy a postai fuvarozási ügyletekre belföldön irányadó jogszabályokat törvénybe foglaljuk. Mégis, több körülmény megokolttá teszi, hogy a postajognak legalább főbb elveit törvénybe foglaljuk. Ezek között első helyen azt az alkotmányjogi szempontot kell említenem, amely kívánatossá teszi, hogy az abszolutizmus idejéből visszamaradt nyílt parancsok eltűnjenek a magyar jogszabályok köréből. E mellett nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy külföldi viszonylatban a postajog alapvető kérdéseit törvényekbe becikkelyezett nemzetközi egyezmények szabályozzák. Visszásnak tűnik fel, hogy amíg külföldi viszonylatban törvények foglalják magukban a postajog főbb jogszabályait, addig belföldi vonatkozásban a rendezés rendeletekkel történik. A külföld legtöbb államában ezzel szemben a belföldi postajogot is törvények szabályozzák.

A fennálló postajogi szabályok értelmében, amelyek az említett osztrák postatörvény 6. §-ával kezdődött, szokásjogban gyökereztek, az állam részére fenntartott kizárólagos postajog a folyóiratokra és újságokra is vonatkozott. A postajognak ezekre kiterjedő hatályát meg kell szüntetni. A mai viszonyok között a posta ezekre nézve kizárólagos fuvarozási jogot nem igényelhet a maga számára, mert ezekre nézve a kizárólagosság a jelenlegi fejlett forgalmi eszközök és a változott gazdasági viszonyok mellett a posta forgalmi berendezéseivel és lehetőségeivel nem egyeztethető össze. A folyóiratok és újságok szállítására vonatkozó kizárólagosságnak megszüntetésére is megfelelőbb forma a törvény, mint a rendelet.

Ujabbán vitássá tették a postának azt az eddig gyakorolt jogát, amely szerint a ki nem fizetett postadíjakat közadók módjára hajtotta be. Mivel az említett díjaknak a közadók módjára való behajtásától a postaigazgatás érdekei szempontjából eltekinteni nem lehet, e részben minden kétséget ki kell zárni, ami csak törvénnyel lehetséges. Kívánatos annak a fontos jogosultságnak megállapítása is, hogy rendkívüli körülmények között a postaigazgatás a postai forgalmat átmenetileg egészen vagy részben korlátozhatja vagy szüneteltetheti. Eziránt szintén csak törvény rendelkezhetik.

A modern forgalmi élet követelményeivel lépést tartva, a postajog elveit foglalja tehát magában a jelen törvényjavaslat. Tüzetes meghatározást találnak a törvényjavaslatban az államnak fenntartott jog kizárólagosságának keretei, a postakényszer elve, a rendkívüli körülmények között szükséges rendkívüli jogkör, a díjak közadók módjára behajtása, a postai titok védelmének köre, a kézbesíthetetlen vagy megsérült küldeményeknek a tartalom megállapítása céljából való felbontására vonatkozó jog, végül a szükséges büntető rendelkezések. Minden más vonatkozásban a postai fuvarozás lebonyolítása érdekében szükséges szabályozás a törvény megalkotása után továbbra is a rendeleti jogalkotásra marad.

A törvényjavaslat kizárólag a postára vonatkozólag tartalmaz rendelkezéseket. A távíróra, távbeszélőre és rádióra ebbe a törvényjavaslatba nem kell rendelkezéseket felvenni, mert ezekről külön törvényes rendelkezések már intézkednek.

II. Részletes indokolás.

Az 1. §-hoz. A szakasz a m. kir. posta tevékenységi körét határozza meg, amely a fennálló törvényes rendelkezéseken, a posta üzletszabályzatain és a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletein alapul.

A 2. §-hoz. A m. kir. posta kizárólagos szállítási jogáról való kifejezett rendelkezés, illetve ennek a jognak az alkotandó törvényben való megállapítása szükségtelen, mert a m. kir. posta kizárólagos szállítási joga részben jogszokáson, részben frott jogszabályokon alapuló olyan régi jogosítvány, amelynek hatályához nem férhet kétség.

Nem határozza meg a törvényjavaslat a levél fogalmát, hanem annak megállapítását, hogy a levélnek a m. kir. posta kizárólagos szállítási joga szempontjából mely postai küldeményeket kell tekinteni, mint ügyleti feltételre vonatkozó jogi szabályozást a rendeleti jogalkotásnak engedi át.

A szakasz 1. bekezdésének 1—5. pontja kimerítően felsorolja mindazokat a kivételeket, amelyekkel a kizárólagos postai szállítási jogot a törvényjavaslat korlátozni kívánja.

A 3. pontban külön kiemeli a helyi forgalomban szállított levelekkel kapcsolatos berendezések és szervezetek létesítésének tilalmát. Ezt abból az indokból teszi, hogy a jövőben elkerülhetők legyenek azok a viták, melyek az ily céllal létesülő berendezések és szervezetek létesítésének engedélyezésével, illetőleg működésének fenntartásával kapcsolatban felmerültek. Berendezés a törvényjavaslat szempontjából minden oly cselekvés és eszköz, amelynek a levelek gyűjtése, továbbítása és kézbesítése a célja, szervezet pedig minden olyan alakulás, amely ezeknek a tevékenységeknek gyakorlására létesül.

A 4. pont a vasúti vállalatok szolgálati levelezésére eddig fennálló mentességet kiterjeszti az összes közforgalmú közlekedési vállalatokra. Ezt a kiterjesztést a közlekedési eszközök újabb nagyarányú fejlődése (gépkocsi, repülőgép) és az ezzel kapcsolatos vállalati alakulások indokolják. A szolgálati levelezés fogalmának meghatározását a törvény nem nyújtja, hanem azt ugyanúgy, mint a levélnek a kizárólagos szállítási jog szempontjából való meghatározását a rendeleti jogalkotásnak tartja fenn.

A szakasz 2-ik bekezdése a m. kir. postának hírlapok és folyóiratok szállítására vonatkozó kizárólagos jogát megszünteti. A hírlapszállítási jog kizárólagosságának fenntartását a változott életviszonyok nem indokolják. A m. kir. posta a naponkint különböző időben megjelenő hírlapokat és egyéb időszakos folyóiratokat csupán a rendelkezésére álló postai menetekkel továbbíthatja rendeltetési helyükre. Ennek a szállítási módnak fenntartása a gyorsabb lebonyolítást nyújtó berendezések mellett hírszolgálati szempontból sem lenne célszerű. Indokoltnak látszik tehát, hogy az alkotandó törvény a m. kir. posta kizárólagossági jogát a hírlapokra és folyóiratokra vonatkozólag megszüntesse és a legtöbb külföldi állam részéről követett eljáráshoz hasonlóan e küldemények szállítására a magánvállalkozásnak szabad teret nyisson.

A 3. §-hoz. A szakasz biztosítani kívánja a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek azt a jogot, hogy a m. kir. posta ügyvitelére vonatkozó szabályokat, nevezetesen a posta üzletszabályzatát, vagyis a posta igénybevételének szabályait és a postai rendszet körébe vágó szabályokat, valamint a posta belső ügykezelési rendjét és a postai díjszabásokat, amelyek célszerűen csak rendelettel szabályozhatók, rendeleti úton állapítsa meg. Ezzel az alkotandó törvény nem állapít

meg a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter részére új jogot, hanem csupán a meglévő jogállapotnak ad törvényi alapot.

A 4. §-hoz. A szakasz a postai díjak kiszabása és beszedése tekintetében felmerülő vitás kérdésekben a bírói eljárást kizárja. A javaslat a bírói eljárásnak fenntartani kívánt esetekről nem tesz említést, mert abból, hogy a bírói eljárás alóli kivételt megállapítja, önként következik, hogy minden más esetben a bírói jogszegély igénybevételének nincsen törvényes akadálya.

Az 5. §-hoz. A szakasz a közérdek megóvását lesz hivatott biztosítani a m. kir. postának az állami életben elfoglalt különleges helyzetére tekintettel. A m. kir. postának működésével kapcsolatban elsőrangú kötelessége, hogy a közérdeket mindenkor szem előtt tartsa és a meglévő életviszonyokhoz alkalmazkodjék. Közérdek továbbá, hogy a m. kir. posta igénybevételével kapcsolatban felmerülő érdekeltség felismerése és az érdekegyensúly helyreállítása gyors intézkedés útján történjék, ennél fogva e feladatnak a közérdektől irányított, valamint a meglévő postai berendezések által korlátozott megoldására a szakasz a postaigazgatást jogosítja fel, amely a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter főfelügyelete alatt áll.

Az, hogy a javaslat értelmében mely körülményeket kell rendkívüli körülményeknek tekinteni, esetenként elbírálandó kérdés s így azt a törvényben meghatározni nem lehet.

A szakasz 3-ik bekezdésében a posta kizárólagos szállítási jogának szünetelésére vonatkozó rendelkezés a szakasz 2-ik bekezdésében a postaigazgatás részére fenntartott jog szükségszerű következménye.

A 6. §-hoz. A m. kir. posta közérdektől irányított működése állami gondozó közigazgatási tevékenység. A m. kir. posta működése tehát közjogi jellegű. A közjogi jellegű működés indokoltá teszi, hogy a m. kir. posta tevékenységének igénybevételéből származó és fenntartását célzó postai díjakat a közadók módjára lehessen behajtani.

A 7. §-hoz. A szakasz a postaküldemények lefoglalásának és az azokról való adatszolgáltatásnak lehetőségéről rendelkezik.

Tekintettel arra, hogy a postai küldemények lefoglalásáról és az azokról való adatszolgáltatásról külön törvények rendelkeznek, a javaslat csupán arra szorítkozik, hogy az ebben a tárgyban alkotandó rendelkezéseknek törvényhozási hatáskörbe való tartozását biztosítsa.

A 8. §-hoz. A szakasz felsorolja azokat az eseteket, amelyekben a m. kir. posta zárt küldeményeket felbonthat. A kézbesíthetetlenség, valamint a sérülés esetében történő felbontás kizárólag a feladó vagy címzett érdekében történhetik, mert a felbontás a kézbesíthetetlenség akadályait megszünteti, illetőleg sérülés esetében a beállott kárveszélyt elhárítani hivatott.

A szakasz 3. pontjában foglalt rendelkezés kettős célt szolgál. Egyrészt, hogy a postai szállításból kizárt, vagy oly dolgot tartalmazó küldeménynél, amelyre vonatkozó szállítási feltételeket nem tartották meg, a további szállítás elkerülhető és a postai szállításból való kizáráshoz vagy feltételek megtartásához fűződő közérdek hathatósan megvédhető legyen; másrészt, hogy a postajövedéki kihágást megállapító küldeményeknél a postajövedéket biztosítsa.

A szakasz a m. kir. posta részéről való felbontás lehetőségét zárt küldeményekkel szemben biztosítja. Önként következik ebből, hogy a nyitva feladott postai küldemények a szakasz utolsó bekezdésében megállapított eljárási módra tekintet nélkül tartalom szempontjából bármikor megtekinthetők.

A törvény csak a m. kir. posta felbontási jogát kívánja szabályozni, de nem

érinti a bűnvádi és jövedéki büntető eljárásban a nyomozást és a vizsgálatot teljesítő igazságügyi és pénzügyi hatóságoknak más jogszabályokban meghatározott jogkörét.

A 9. §-hoz. A szakasz a kézbesíthetetlen és talált tárgyak tekintetében követendő eljárást az általános magánjogi szabályoktól eltérően állapítja meg. A posta működését ugyanis a meglévő berendezések korlátozzák, amely berendezések a posta mindenkori forgalmához igazodnak. A posta kezelésében előforduló kézbesíthetetlen küldemények és gazdátlan dolgok gyakorisága, valamint a posta berendezéseinek korlátozottsága miatt, tehát az általános magánjog szabályait változatlanul nem lehet alkalmazni. A szakaszban foglalt rendelkezések az általános magánjog szabályait, valamint a posta szolgálati érdekeit hozzák összhangba.

A 10. §-hoz. A posta kizárólagos szállítási jogának minden irányú megvédése indokoltá teszi, hogy erről a törvénynek keretében gondoskodás történjék. A posta kizárólagos szállítási jogába ütköző bármely cselekmény a kincstári bevétel elvonását vagy elvonásának veszélyét rejti magában. Ennélfogva indokolt, hogy az alkotandó törvény mindazokat a visszaéléseket, amelyek a kizárólagos postai szállítási jog megcsorbítására alkalmasak, jövedéki kihágásnak minősítse és az elkövetett kihágás tárgyi súlyával arányban álló pénzbüntetéssel sújtsa. A pénzbüntetés nagysága az elvont vagy az elvonás veszélyének kitett postai díj nagyságával áll egyenes arányban. Gondoskodni kell olyan esetekre is, amikor a visszaélésekkel kapcsolatban elvont postadíjak összege nem állapítható meg.

Kisebb postai szervek.

Irta: DR. BUGYI JÓZSEF m. kir. postaigazgató.

Organismes postaux secondaires.

Par M. le Docteur József Bugyi, Directeur de poste.

L'auteur soumet un projet de réorganisation du service rural de la poste hongroise. Il fait une analyse des organismes postaux suivants: service des tournées de distribution et de rassemblement d'envois postaux, facteur rural, distribution dans les territoires extérieurs, station de distribution et de rassemblement dans les territoires extérieurs, station de réception et de distribution dans les gares et enfin, service de remise par boîte close.

2. Kézbesítő és gyűjtőjárat, faluzó levélhordó.

Kisebb forgalmú községek, telepek és egyéb lakott helyek postai igényeinek kielégítésére a posta annakidején a kézbesítő és gyűjtőjáratot rendszeresítette s azt, aki ezt a szolgálatot ellátja, hívjuk faluzó levélhordónak. A kézbesítő és gyűjtőjáratot — esetleg az érdekeltség hozzájárulásának igénybevételével — a m. kir. posta tartja fenn.

A faluzó levélhordó postai értékcsikket árusít és hivatalból, tehát a posta felelőségére, közönséges és ajánlott küldeményeket, csekk be- és kifizetéseket, belföldre szóló utalványokat és csomagokat kezel egyenként 120 P összegig, illetőleg értékig és a csomagokat ezen értékhatáron belül 5 kg. súlyig, a többi könyvelt küldeményt a fél megbízásából és veszélyére közvetítheti. A faluzó levélhordó érték-küldeményt feladás végett sem hivatalból, sem megbízásból nem vehet át.

A rendszeres felvétel és a kézbesítő körút alkalmával nem kézbesített küldemények kézbesítése az előre kijelölt időben és helyen való tartózkodás közben történik.

Ha azonban a menetidő, vagy egyéb ok miatt a községben, telepen stb. megfelelő (tartózkodási idő nem biztosítható, célszerű a feladás és a kézbesítés megkönnyítése végett gyűjtő és kézbesítő átlomást berendezni, miként ez a tanyai kézbesítésnél van. Ez postai és pénzügyi értékcsökkentéssel, valamint ugyanoly küldemények felvételével bízható meg, mint a faluzó levélhordó, de megbízható azal is, hogy a faluzó levélhordó által értesített, de címzett otthon nem tartózkodása, vagy más okból nem kézbesített, hivatalból kezelt könyvelt küldeményt a faluzó levélhordótól elismeréssel átvegye s a címzettnek kézbesítse.

A postahivatal a faluzó levélhordónak kézbesítés végett átadott könyvelt küldeményeket átnyomás útján 2 példányban készítendő faluzó levélhordói naplóba tételesen beírja s ezeket a vonatkozó értesítő és elismervényekkel együtt, valamint a hozzátartozó pénzeket a faluzó levélhordói napló másolati példányán történő elismerésre adja át a faluzó levélhordónak, aki az eredeti példányt magával viszi. A kézbesítés az általános szabályok szerint történik azzal az eltéréssel, 1. hogy a faluzó levélhordó a könyvelt küldemény, illetőleg a pénz átvételét az értesítő és elismervényen ismerteti el; 2. hogy az átvevő aláírásának (kézjegyének) hitelesítése általában kötelező, kivéve, ha a postahivatal az átvevő személyét és aláírását ismeri. Ezért a postahivatal a könyvelt küldemény átadásakor az értesítő és elismervényre felül fel is jegyzi, hogy a küldemény a címzettnek az aláírás hitelesítése nélkül kézbesíthető-e, továbbá, hogy mely családtagnak kézbesíthető a könyvelt küldemény s ennek aláírása hitelesítendő-e, vagy sem. Ez a megszorítás a kézbesítést bizonyos fokig nehézkessé teszi ugyan, de címzett, aki a faluzó levélhordótól az értesítő- és elismervényt átvette, személyazonosságát és aláírását rendszerint nagyobb utánjárás és késedelem nélkül hitelesítheti a községi megbízottnál s a küldeményt, illetőleg a pénzt a faluzó levélhordótól rendszerint még aznap átveheti. E korlátozás miatt a postahivatal előjegyzést vezet azokról, akiknek aláírása már egyszer hitelesített s az értesítő és elismervény kiállításakor ezt a nyilvántartást megnézi. Ez a jelentős munka kellő biztonságot alig nyújt, mert a faluzó levélhordó a hitelesített névaláírást nem viheti magával, mivel ez mint kézbesítő okirat az illető havi számadáshoz van csatolva s e miatt a postahivatalnál az aláírás azonosságának ellenőrzése nehézségbe ütközik, illetve elmarad és egyedüli biztosíték a faluzó levélhordó megbízhatósága. Ma a postamesteri hivatalok kézbesítői, akik a faluzó levélhordókkal teljesen azonos feltételek és elbírálás alá esnek, ugyanúgy kézbesítenek, mint a kincstári kézbesítők. Eppen ezért a faluzó levélhordóknál nem indokolt az a megkötöttség.

A faluzó levélhordó a feladás végett átvett küldemények közül a hivatalból kezelendőket a feladóvevény tömbbe beírja, annak szelvényét keltezi, aláírja s mint ideiglenes elismervényt a feladónak átadja. A megbízásból átvett könyvelt küldeményeket a faluzó levélhordó a feladó vevénytömbbe nem írja be s a postahivatalhoz vissza-

térve, a hivatalból, valamint a megbízásból átvett könyvelt küldeményeket a faluzó levélhordói naplóba sommásan bejegyezve a postahivatalban átadja, amely ezeket szabályszerűen felveszi. Ezután a végleges feladóvevényt kiállítja és a legközelebbi kézbesítő- és gyűjtőjárat útján a feladónak kézbesíti, amikor is a faluzó levélhordó a hivatalból kezelendő könyvelt küldeményről kiállított ideiglenes elismervényt bevonja s a postahivatalnak beszolgáltatja.

A felek szempontjából az a körülmény, hogy a hivatalból kezelt küldeményről a faluzó levélhordó ideiglenes elismervényt ad, lényeges hátrányt nem jelent, mert a végleges feladóvevényt a faluzó levélhordó házhoz viszi. Hátrányos azonban a felekre nézve az, hogy a faluzó levélhordó a megbízásból átvett küldeményekről, illetőleg kézbesítő okiratokról elismervényt nem ad, noha a faluzó levélhordó a megbízóval szemben a köztörvények szerint felelős. Ezen — miként az ügynökségnél előadtam, — lehet segíteni anélkül, hogy a posta anyagi felelősséget venne magára. Nem hagyhatom említés nélkül azt sem, hogy a postamesterek által alkalmazott kézbesítők jelenleg rendszerint 1200 P értékig házhoz kézbesítenek s így a hasonló elbírálás alá eső faluzó levélhordónál is lehetne az értékhatárt emelni, főleg akkor, ha a közlekedési út biztonságos, esetleg a csendőrség figyelmét felhívjuk, hogy a járat közlekedési idejében a járőr az utat időnként figyelje.

Ha az értékhatár az 1—1 utalvánnyal küldhető összeg harmadára esetleg felére felemeltetnék és a faluzó levélhordó a megbízásból átvett küldemények és kézbesítő okiratok átvételét is elismerné, továbbá, ha postai érték cikk mellett a szükséghez képest pénzügyi érték cikkek is árusíthatnának és a tartózkodási idő a forgalomhoz és helyi viszonyokhoz képest úgy állapíthatnék meg, hogy az érkezett küldeményre sürgős esetben válaszolni s azt a faluzó levélhordónak még aznap átadni lehessen, esetleg még gyűjtő és kézbesítő állomás is rendeztetnék be, a költségesebb, de kézbesítés szempontjából hátrányosabb ügynökség létesítését, esetleg fenntartását feleslegessé teszi.

3. Külterületi kézbesítők, külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások, vasúti felvevő és a kézbesítő állomások, zárostáska.

A Postaüzleti Szabályzat értelmében a posta a külső kézbesítő kerületben kézbesítő szolgálatot általában nem tart fenn. A külső kézbesítő kerülethez tartozó községek azonban kötelesek zárostáskában mind a község, mind a lakosság postaküldeményeit, illetőleg az értesítő és elismervényeket a községbe kiszállítani és azokat házhoz, vagy a jelentkezőknek kézbesíteni, a feladott levelezést pedig gyűjteni és a postahivatalba beszállítani. A postahivatallal bíró községek (városok) külterületén lakók — hacsak az érdekeltek különleges kézbesítési berendezést nem létesítettek, — maguk kötelesek küldeményeik átvételéről és feladásáról gondoskodni. A nagyobb gazdaságok, amelyek a községbe (városba) naponta, vagy legalább is hetenként többször közlekednek, postai forgalmukat rendszerint zárostáska útján nehézség nélkül lebonyolíthatják. A külterületen levő kisebb gazdaságok és szegényebb lakosság azonban a tanyák elszórt fekvése és az egymástól való nagyobb távolságok miatt nem tudnak gondoskodni

arról, hogy a postahivataltól küldeményeiket rendszeresen elhozsák és a címzetthez juttassák. Ez az utóbbi lakosság az, amely üzlet-szabályzati szempontból tulajdonképpen ellátatlannak tekinthető. Ezek száma az alföldi tanyarendszer mellett igen jelentékeny, mert az elszórtan fekvő tanyákon sokan vannak olyanok — és pedig nemcsak gazdasági cselédek, hanem a törpebirtokok elszaporodása folytán bérlők és gazdák is, — akiknek a községben (városban) lakásuk nincs.

A magyar posta a múlt század végétől kezdve iparkodott ezeket az elszórtan fekvő tanyákat is bekapcsolni a postaforgalomba. Eleinte a címzettek nevét a piacon és ünnepnapokon mise után szokásos publikáláskor kikiáltották, majd a postahivatalban és községházán ki is függesztették a neveket. Később a külterületre szóló közönséges levelezést, valamint a könyvelt küldeményekről szóló értesítő és elismervényeket a község átvette és a község (város) házában megforduló tanyai lakosoknak, mint alkalmi küldöncöknek a címzettekhez való juttatás végett átadta. Egyes községek ezeket a külterületen járó alkalmazottaik útján eleinte alkalmilag, később már rendszeresen kézbesítették, illetőleg a címzettel gyakrabban érintkező ismerősöknek stb. esetleg az iskolákban, olvasóköri körökben, kereskedésekben, csárdákban a közelben lakók levelezéseit rendszeresen átadták a feladandókat átvették s a postahivatalba vitték. Az iskolák a küldemények kézbesítésénél felhasználták az iskolába járó gyermekeket és általában az iskolánál megforduló egyéneket.

Ezek a megoldások azonban az igényeket megközelítőleg sem elégítették ki. Ha a tanyai lakosnak sikerült is megkapnia a könyvelt küldeményről az értesítést, a postahivataltól való nagy távolság, az utaknak az év egyes szakaiban kocsival csaknem járhatatlan volta, máskor a halasztást nem tűrő mezőgazdasági munka, valamint a személyazonosság előljárásági igazoltatása miatt, a könyvelt küldemények átvétele gyakran nehézségbe ütközik vagy jelentős fáradsággal jár. Ugyancsak körülményes a feladás is.

Ezek miatt a posta oly megoldást keresett, hogy a kisemberek igényeit kielégíthesse. E célból ott, ahol a forgalom indokolta, a tanyákra kézbesítő és gyűjtőjáratokat rendezett be, amelynek feladata nem csupán a tanyákon való kézbesítés, amely a könyvelt küldeményekre és a kisebb összegű utalványokra is kiterjed, hanem az ugyanilyen küldemények felvétele is, sőt ott, ahol pl. iskola, gazdakör stb. van, a kézbesítő kézbesítés közben előre meghatározott helyen s rendszerint 1 órában meghatározott időn belül 10—20 percig tartózkodik is és a község rendelkezésére áll.

A posta és az érdekeltség azonban a felmerülő költségek miatt aránylag kevés ily járatot tud berendezni s ezért a tanyai lakosság-nak a postai forgalomba való bekapcsolására más eszközöket, a község (város) támogatását is igénybe kell venni. Az állami és a községi (városi) igazgatás ugyanis ezekre az elszórtan fekvő tanyákra is kiterjed és a község (város) hivatalos teendőket (mezőrendőri teendőket, hivatalos és bírósági iratok kézbesítését, összeírásokat stb.) a tanyákon is végeztet s e teendőkre legtöbbször külön egyéneket alkalmazzanak, akik a tanyakörzetet rövidebb időközökben legalább he-

tenként kétszer-háromszor bejárják. A posta iparkodott ezeket a postai küldemények kézbesítésére intenzívebben bevonni. Ezért az érdekelt községekkel (városokkal) tárgyalt, hogy a község (város) az általa alkalmazott külterületi közegek (mezőőrök stb.) útján a közönséges és ajánlott levelezést, a kisebb összegről szóló utalványokat a pénzzel együtt és csomagokat kisebb súlyig kézbesíttessék s ezek ugyanily küldeményeket a felektől vegyenek át s a postahivatalba szállítsák be. Az 1936. évi 98.142. K. K. M. sz. rendelet szerint a községek (városok) által alkalmazott u. n. tanyai levélhordók postai működési köre, mind a kézbesítés, mind pedig a felvétel, valamint az értékhatár tekintetében azonos a faluzó levélhordóknak a 2. pontban említett működési körével, a kezelés annyiban eltér, hogy a tanyai levélhordók részére 2 példányban nem faluzó levélhordói naplót, hanem kézbesítő ívet kell kiállítani, továbbá, hogy a tanyai levélhordó a megbízásból kezelt küldeményeket feladóvevény tömbjébe beírja, de az elismervényt a félnek nem adja át, hanem „Megbízásból“ felírással ellátva feladóvevénytömbjében hagyja. Eltérés még az is, hogy a tanyai levélhordóknál a személyazonosság igazolása és az aláírás hitelesítése tekintetében nincs oly korlátozó rendelkezés, mint a faluzó levélhordóknál. Ezek működéséért ugyanis az őket alkalmazó község (város) felelős. A külterületi kézbesítők (faluzó és tanyai levélhordók) támogatására szolgálnak a külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások, amelyek postai értékcikket árusítanak a feladott közönséges és ajánlott levelezés összegyűjtésével foglalkoznak, s ezeket a postahivatalba való beszállítás végett rendszerint az ott megjelenő külterületi kézbesítőnek adják át, aki hivatalból kezelendő könyvelt küldeményekről ideiglenes elismervényt ad stb., s a nem kézbesített közönséges és ajánlott küldeményeket és csomagokat a gyűjtőhely kezelőjének átadja, ki megőrzi, esetleg a jelentkező félnek szabályszerűen kézbesíti őket.

A helyi közigazgatás igen sok esetben megértéssel fogadta a posta törekvését és a szegedi postaigazgatósági kerületben sikerült is több helyen jelentős eredményt elérni. A szerzett kedvező tapasztalatok alapján a belügyminisztérium az 1933. évi július hó 7-én kelt 79.217/1933. V. sz. rendeletében a törvényhatóságok első tisztviselőit felhívta, hogy a tanyai lakosság postai ellátásának megoldását segítse elő és a postát támogassa.

Ma már az a helyzet, hogy legtöbb oly községben (városban), amelyek külterületén kifejtett tanyarendszer van, az állandóan a tanyákon lakók részére is legalább a közönséges levelezés és az egyéb küldeményekről az értesítő és elismervényeket kézbesítik, sőt nagyobb helyek külterületén az ajánlott küldeményeket 20—120 P értékig az utalványokat és 3 kg-ig a csomagokat is kézbesítik. Így a szegedi igazgatósági kerületben. Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Gyulán, Kecskeméten, Makón, Mezőtúron és Szentesen, valamint Oroszáza külterületének egyik részén, más helyeken pedig pl. Békéscsábán és Kiskunhalason a közönséges és az ajánlott küldeményeket. Igen sok község azonban, főleg a felelőséggel járó könyvelt küldemények, valamint a pénz kézbesítése alól mereven elzárkózik.

A feladás terén — (eltérvintve a közönséges levelezéstől) — ered-

mények csak ott jelentkeznek, ahol a posta tart fenn külterületi kézbesítőt. Ezeknek legtöbb esetben előre meghatározott helyen és időben rendszeres tartózkodásuk van, ahol a közönség a feladni szándékolt küldeményt a faluzó levélhordónak átadhatja. A községek (városok) által fenntartott külterületi kézbesítők és az ezek által érintett külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások azonban — legalább is a szegedi postaigazgatóság kerületében — 1936-ban könyvelt küldeményt egyáltalában nem vettek fel.

Ezekből kétségtelen, hogy a külterületi kézbesítő és felvevőszolgálat terén a kiadott rendelet sok helyen végrehajtva még nincs. Ha vizsgáljuk az okokat, az egyik a felelősség kérdése, amelyet — miként a tárgyalások alkalmával legtöbb esetben kitűnt, — a község (város) nem szívesen vállal. Ez érthető is, mert a felelősség kiterjed nemcsak az alkalmazott hűtlen kezelésére, de a téves kézbesítésre stb. is és ezt vállalnia kell a községnek (városnak) anélkül, hogy ezért bármi díjazást, anyagi térítést kapna. Az ellenérték csupán az, hogy a külterületi lakosok nagyobb utánjárás nélkül hozzájutnak postaküldeményeikhez. Tekintettel arra, hogy a község (város) is csak megbízható egyéneket alkalmazhat éppen úgy, mint a posta és a kincstári hivatalok által alkalmazottak faluzó levélhordóknál is csak az illető egyén felelőssége jöhet szóba, felmerül a kérdés, hogy a felelősség előtérbe tolésa, az ahhoz való merev ragaszkodás megéri-e az ebből eredhető hátrányt, hogy t. i. a postai szolgálat ellátása a kívánt mértékben emiatt meghiusul. Az eddigi eredmények szerint a községi (városi) alkalmazásban álló tanyai levélhordók által elkövetett visszaélések és téves kézbesítések szám és összeg szerint is alig szóbajöhetnek.

A községek (városok) felelőssége mellett a külterületi kézbesítésnél szerepet játszik a postamesterek felelőssége is, akik az A. 2. Szab. 6. §. 14. pontja szerint a postával szemben anyagilag egyedül felelősek. Ez a postamester szempontjából igen súlyos teher s ezért az általa alkalmazott faluzó levélhordóval is sok esetben könyvelt küldeményt, pénzt nem, vagy nem szívesen kézbesített. A felelősségtől való ez a tartózkodás érvényesül gyakran a községi kézbesítésnél is. Szükségesnek tartom ezért, hogy a postamestereket kellően tájékoztassuk, miszerint a község (város) által alkalmazott tanyai levélhordók működéséért a postamester csak annyiban felelős, amennyiben felügyelet, ellenőrzés tekintetében, vagy egyéb szempontból őt mulasztás terheli.

A községi (városi) alkalmazottaknak a postai szolgálatba való bevonásának egyik akadálya az is, hogy a bérek aránylag alacsonyak és a drágulás folytán ezek a postai kézbesítéssel felmerülő több munkát szívesen használják fel béremelés kéréséhez indokul.

Hogy a külterületi kézbesítőket a felvételi szolgálatba kellően bekapcsolni nem sikerült, ennek legfőként az az oka, hogy a tanyák igen elszórtan, nagy területen fekszenek és a bejárando terület, illetőleg út nagy, ezért külterületi kézbesítő csak azokra az utakra, dülökbe és tanyákra stb. tér be, ahol hivatalos dolga van s mivel a kézbesítendő anyag megoszlása igen változó, az érdekeltek nem tudják előre, hogy a külterületi kézbesítő megy-e egyáltalán arra és

ha igen, mikor? Ezzel szemben a posta által fenntartott külterületi kézbesítők, akik előre meghatározott helyen és időben a közönség rendelkezésére állanak, aránylag sok könyvelt küldeményt vesznek fel. A községek (városok) által alkalmazott külterületi kézbesítők helyzetét kedvezőtlené teszi még az is, hogy a községbe (városba) való visszatérésük és a beszállított küldeményeknek a postahivatalba való juttatása, illetőleg ennek ideje bizonytalan, sőt egyes helyeken pl. Kecskeméten a tanyai levélhordók nem közvetlenül, hanem megbízott útján veszik, illetőleg adják át a postahivatalban a küldeményeket stb.

Az a körülmény, hogy a gyűjtő és kézbesítő állomások a feladás végett átvett könyvelt küldeményekről elismervényt egyáltalán nem adnak, továbbá, hogy a feladott küldeményeknek a postahivatalba való beszállítása bizonytalan, a külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások forgalmára is bénítólag hat, de semmi esetre sem indokolja azt, hogy sem a tanyai levélhordók, sem a tanyai gyűjtő és kézbesítő állomások könyvelt küldeményt egyáltalán nem vettek fel. Ennek oka valószínűleg az, hogy a felvételi szolgálat megszervezve, erre az érdekelt személyzet kellően kioktatva, a közönség megfelelően tájékoztatva nem lett és jelenleg sem a tanyai levélhordónak, sem a gyűjtőállomás kezelőjének nem érdeke a küldemények jelzett módon való feladása, a *végrehajtó szolgálatban pedig hiányzik a propaganda*. Igen fontos ok az is, hogy eddig a hivatalok inkább csak a kézbesítésre fektettek súlyt, de a feladással nem igen törődtek.

Az eddig elért eredmények azt mutatják, hogy abban az esetben, ha a külterületi kézbesítést és a feladást kellően megszervezzük, a tanyavilág postailag még fejlődőképes és így a tanyavilágnak a gazdasági és kulturális életbe való intenzivebb bekapcsolása nem csupán állami, hanem speciálisan postai érdek is, amiért érdemes a posta részéről is némi áldozatot hozni.

Ilyen áldozat lehetne a nem postai alkalmazottaknak díjazása az általuk a posta részére végzett munka arányában. A tanyai levélhordók éppen úgy, mint a faluzó levélhordók az Ü. J. Sz. 4. §-a szerint munkajutalékra jogosultak, mivel azonban a községi (városi) alkalmazottak a postai teendőket egyéb teendőjük mellett csak mellékfoglalkozásként végzik, ezek részesezési egysége az általános szabályok szerint nem állapítható meg s emiatt legtöbb hivatal a tanyai levélhordóknak üzemi jutalékot nem ad. Az üzemi jutalék azonban — ha a postai személyzetet nem akarjuk megrövidíteni — igen csekély összegű lenne. Indokoltnak vélem ezért a munkakészség fokozása érdekében a postától rendszeres díjazásban nem részesülő tanyai levélhordók, külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások, úgyszintén a vasúti felvevő és kézbesítő állomások kezelő részére a 4/4 rovat terhére bizonyos díjazás (munkajutalék) megállapítását, amelynek alapja a kezelt küldemények darabszáma lehetne. Ha figyelembbe vesszük, hogy munkaegységekben a postamesterek 6—7, az ügynökök 5—6 fillért kapnak a tanyai levélhordók és a külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások stb. kezelői részére a munkajutalékot a kézbesített és felvett ajánlott küldemények után darabonként 3, az utalványok és csekkbefizetések, valamint a csomagok után szintén darabonként 5

fillérben megállapítani tekintet nélkül arra, hogy a küldemény hivatalból, vagy megbízásból kezeltetett-e. (E számok hozzávetőlegesek.) A közönséges levelezés után a fenti címen kapott összeg felét kaphatnák, esetleg bizonyos összegű havi minimum biztosításával. Ezenkívül indokoltnak tartom, hogy a tanyai levélhordók, valamint a gyűjtő és kézbesítő állomások kezelői nemcsak postai, hanem pénzügyi értékcsikket, váltót stb. is árusítsanak, ellátmányuk a tényleges szükséghez mérten állapíttassék meg s ezek az általuk vásárolt postai és pénzügyi értékcsikk után árusítási jutalékot úgy kapjanak, mint a magánárusítók. Ez az értékcsikkárusítói jutalék, valamint a forgalom alapján járó munkajutalék a posta szempontjából alig számottevő összeg, de az érdekelték részére némi ellenszolgáltatás mellett az érdekelt külterületi kézbesítők béremelési igénye leszerelhető s így nem lesz jogcím arra, hogy a község (város) alkalmazotainak rendelkezésre bocsátását e címen megtagadja. Ezt az összeget a hivatalok a munkajutalékkal egyidőben fizetnék ki és kisebb üzemi kiadásként a 4/4 rovat terhére számolnák el s a munkajutalék 1/10 részét lehetne üzemi jutalék címen kifizetni.

A másik áldozat a tanyai levélhordók működéséből kifolyóan az őket alkalmazó községgel (várossal) szemben a kártérítési igény elejtése lehetne. Ez — a már kifejtettekre való tekintettel — annyival is inkább indokolt, mert a postai díjakba a kártérítési stb. kockázat már bele van kalkulálva s így annak áthárítása nem feltétlenül szükséges.

Célszerűnek tartom továbbá mind a faluzó levélhordóknál, mind pedig a tanyai levélhordóknál egyöntetűen a kézbesítő személyes ismeretsége alapján való kézbesítést legalább is a hivatalból kezelendő küldeményekre megállapított értékhatárig. Ezzel kapcsolatban a mégis szükséges igazolásoknak nagyobb utánjárás nélkül leendő elintéztetése céljából szükséges lenne az is, hogy ott, ahol a kézbesítő felvételt és kézbesítést céljából rendszeresen tartózkodik, a községgel (várossal) egyetértésben valaki bizassék meg a személyazonosság igazolásával és az aláírás (kézjegy) hitelesítésével. Ahol gyűjtő és kézbesítő állomás van, lehetőleg ennek kezelőjét kellene az igazolással, a hitelesítéssel megbízni.

A felvétel terén eredményt eddig csak ott értünk el, ahol a posta által alkalmazott faluzó levélhordók teljesítenek szolgálatot, akik kézbesítés közben, főleg pedig a tartózkodási helyen vesznek fel küldeményeket, de még ezeknél is tapasztaljuk, hogy a község jó része tájékozatlan és sokszor bizalmatlan. A község (város) által alkalmazott tanyai levélhordóknál előre meghatározott időben és helyen való rendszeres tartózkodást biztosítani nem lehet, éppen ezért ezeknél a súlyt a külterületi gyűjtő és kézbesítő állomásokra kellene fektetni, amelyek mindenkor a felek rendelkezésére állanak s a felvételi szolgálatot nehézség nélkül elláthatják. A gyűjtő és kézbesítő állomás igen előnyös a posta által alkalmazott faluzó levélhordóknál is, főleg, ha rövid a tartózkodási idő. Ezek kijelölésénél stb. irányadó szempont lehetne, hogy aránylag forgalmasabb helyen legyen s a kezelő a teendőket tényleg el is lássa. Szükséges továbbá, hogy a kézbesítő és gyűjtőállomások ugyanazoknak a küldeményeknek a felvé-

telével megbizassanak, mint tanyai, illetőleg a faluzó levélhordók s az általuk felvett könyvelt küldeményekről a feladónak elismervényt adjanak. E célra leginkább megfelelne a szelvényes feladókönyv (34. sz. ny.). A küldeményeknek a postahivatalba való beszállítása történhetik oly módon, hogy a könyvelt küldeményeket a gyűjtő és kézbesítő állomás kezelője a tanyai levélhordó kézbesítő-ívébe, illetőleg a faluzó levélhordó naplójába egyenként bejegyzi s a levélhordó az átvételt a szelvényes felvevőkönyvben ismerné el s ezeket a küldeményeket a postahivatalban a saját maga által felvett küldeményekkel együtt átadná.

Ha azonban a tanyai levélhordó nem naponta, vagy 2 naponként, hanem hosszabb időközökben, vagy pedig rendszertelenül közlekedik, a küldeményeket a gyűjtő és kézbesítő állomás záros tartályban az ott áthaladó postai, vagy autóbuszjáratokkal, vagy ha vasútállomás közel van, mozgóposta, illetőleg jegyzékelő menettel, esetleg a gyűjtő és kézbesítő állomás felelőssége mellett alkalmi küldönccel (fuvarral) lehetne a postahivatalba beszállítani. Utóbbira gyakran van lehetőség, mert a szomszéd birtokosok stb. valamelyike csaknem minden nap, de legalább is hetipiacra, vagy ünnepra stb. bemegy a községbe (városba) és a postahivatalnak a záros tartályt átadja, amely a tartalmat átveszi, az átvételt a levelező könyvben elismeri s a tartályt a levelező-könyvvel, a feladóvevényekkel, esetleg a kiküldendő küldeményekkel együtt az alkalmi küldönccel a gyűjtőállomáshoz visszaküldi. E küldemények felvételét munkaszünetes napokon és általában abban az időben biztosítani kellene, amikor a hivatal a közönség részére nyitva van.

Oly esetekben, amikor valamely helyre rendszeres külterületi kézbesítőjáratot sem a posta, sem a község (város), illetve az érdekeltség nem tart fenn, arra kellene törekedni, hogy iskolákban, népkörökben stb. külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások rendeztesse be, amelyek a postai küldeményeket záros tartályban közvetítik és a jelentkező feleknek, esetleg ismerősök stb., mint alkalmi küldönccök útján a küldeményeket, illetőleg az értesítő és elismervényeket kézbesítik s küldeményeket felvesznek. Ezek működési köre és kezelési rendje ugyanaz lenne, mint a külterületi kézbesítő által érintett gyűjtő és kézbesítő állomásoké. A hivatalból kezelendő küldeményeket a kézbesítő okirattal együtt lehetne hozzájuk küldeni, az egyéb könyvelt küldeményeket pedig csak az aláírt kézbesítő okirat ellenében. A zárostáska szállítását a már fentebb előadottak szerint lehetne biztosítani.

Igen előnyösen felhasználhatók a külterületi postai igények kielégítéséhez a vasúti állomások (megállóhelyek) mint felvevő és kézbesítő állomások. Mivel ezeknek van hely és keletbélyegzője, ezek ajánlási ragjegyekkel is elláthatók és az ajánlott küldemények, valamint a belföldre szülő csomagok végleges felvételével is megbízhatók. Ezek a feladott közönséges és ajánlott küldeményeket, valamint a csomagokat közvetlenül az ott áthaladó mozgópostához (jegyzékelő menethez) az egyéb felvett küldeményt záros tartályban az ellenőrző postahivatalhoz továbbítanák s ugyaninnen zárostáská-

ban kapnák az érkezett könyvelt küldeményeket, míg a közönséges levelezést a mozgóposta közvetlenül adná le.

A záros tartály alatt nem kell feltétlenül zárostáskát érteni, amely aránylag költséges. E célra megfelelnek lakattal lezárt zacskók, hátizsákok stb., amelyek könnyen elhelyezhetők és szállíthatók; a vasúti állomásokkal való forgalomban e célra postai amerikai lakattal lezárt pénzeszsákok is használhatók.

A vasúti állomásokon az állomásvezető kezelésében berendezett felvevő és kézbesítő állomásoknál az értékhatár 120 P-nél jóval magasabban is megállapítható. A kisebb forgalom esetén a közönség igényeit az ily felvevő és kézbesítő állomások kielégítik a jóval költségesebb ügynökségek fenntartását feleslegessé teszik.

A tanyai lakosság bizalmatlanságának leküzdése érdekében indokoltnak tartom, hogy a külterületi gyűjtő és kézbesítő állomások, valamint a vasúti állomásokon berendezett postai felvevő és kézbesítő állomások címtáblával láttassanak el, mert a tanyai ember előtt a címtábla a hivatal egyik legfontosabb ismérve. Kívánatos az épületre még levélszekrény kifüggesztése is. Ugyancsak a bizalom miatt a posta által alkalmazott faluzó levélhordókat legalább postás sapkával és zubbonyval kellene ellátni, hogy a hivatalos jellegük külsőleg is kifejezésre jusson. Biztonsági szempontból végül indokolt lenne revolverrel való ellátásuk, amelyet pisztolytáskában ruhájukon kívül hordanának.

A tárgyi berendezések mellett szükséges az érdekelt személyzetnek a faluzó és tanyai levélhordóknak, a gyűjtő és kézbesítő állomások kezelőinek kiképzése a kézbesítő és felvevő szolgálatban, a nyomtatványok kezelésében stb. Ha a kiképzés a postahivatalban nem történhetnék, vándortanító útján 1—2 nap alatt a helyszínen kellene ezt végezni. Szükséges továbbá ezeknek oly segédkönyvvel való ellátása, amely az őket érdeklő üzletszabályzati határozmányokat és díjtételeket röviden, érthetően és könnyen kezelhetően tartalmazza.

A szabályozásnál ajánlatos lenne az elnevezésben megkülönböztetést tenni a községekbe, telepekre közlekedő kézbesítő és gyűjtőjárat, a tanyákon járó faluzó levélhordó, végül a községek által alkalmazott jelenleg ú. n. tanyai levélhordók közt, akiknél a szolgálat tényleges ellátása eltérő. Véleményem szerint a „levélhordó“ elnevezést a posta által alkalmazott kézbesítőkre lehetne korlátozni és ehhez képest az elől említetteket faluzó levélhordóknak, a posta által alkalmazott tanyai kézbesítőket tanyai levélhordóknak s a község stb. alkalmazott tanyai kézbesítőket pedig külterületi kézbesítőknak lehetne elnevezni. (A továbbiakban rövidség kedvéért már ezeket az elnevezéseket használom.) Ezeknél ugyanazon teendőkre azonos eljárást és belső kezelést, valamint nyomtatványt lehetne rendszeresíteni. Ugyanezt az elvet javasolom a külterületi gyűjtő és kézbesítő állomásokat és a vasúti felvevő és kézbesítő állomásokat illetően is. Az utóbbiaknál a feladóvevénytömb nem ajánlatos, mert hosszú időközben telik be és vizsgálható felül. Ehelyett célszerűbbnek látszik a szelvényes felvevőkönyv (34. sz. ny.) használata, amelyből a gyűjtő és kézbesítő, illetőleg a vasúti felvevő és kézbesítő állomások éven-

ként 1-el kezdődő sorszámozás és láttamozás, lebélyegzés mellett 3—5 ívet kapnának egyszerre s a betelt ívet azonnal s a hó végén az a hóban használt utolsó ívet is a postahivatalhoz küldenék be. Az egyes tételeket az említett szervek havonta 1-el kezdődően folyószámozzák (amely a feladóvevényen is rajta lenne), a hónapot mindig betűkkel kellene kiírni, hogy a tétel nehézség nélkül azonosítható legyen. Mind a szelvényes felvevőkönyv, mind pedig a feladóvevény-tömb elismervényrészét a postahivatal által előzetesen, a használatra való kiadás előtt le kellene bélyegezni oly keletbélyegző lenyomattal, amelyen a lebélyegzés éve és hónapja szerepel, de nap nem. Ha több egyforma szerv van, eltérő albetűs bélyegző, vagy egyéb megkülönböztetés (pl. hónap neve) lenne használható. Ezekről a hivatalnak pontos nyilvántartást kellene vezetni. A lebélyegzés a közönségben a bizalmat fokozná és felszólalás esetén a felvételi adatok azonosítását jelentősen megkönnyítené.

A faluzó levélhordók, a tanyai levélhordók és a külterületi kézbesítők, valamint a gyűjtő és kézbesítő állomások az általuk hivatalból felvett könyvelt küldeményekről ideiglenes elismervényt adnának, mivel a könyvelést nem ezek, hanem a postahivatalok eszközlik. Ez az ideiglenes elismervény azonban a fél és a posta szempontjából — miként az ügynökségekről szóló részben kifejtettem — teljes joghatályú feladóvevény. Ezért a postahivatal által kiállított és könyvelési adatokkal is ellátott feladóvevényt csak az ideiglenes elismervény bevonása ellenében lehet a félnek kiadni, de ha ez nem lehetséges (pl. elkallódik), a feladóvevényt eredetiben kiadni nem lehetne. Ezért szükséges, hogy netáni felszólalás esetére a feladóvevény-tömb-szelvényalapra, illetőleg a kézbesítő ívre, vagy a levelezőkönyvbe a postahivatal a könyvelési adatokat feljegyezze s nem kézbesített feladóvevényt 1 évig megőrizze. A vasúti felvevő és kézbesítő állomások az általuk felvett ajánlott küldeményeket és belöldi csomagokat véglegesen könyvelnék, ezért ezekről végleges feladóvevényt adnának, a többi könyvelt küldeményről azonban csak ideiglenest. A közönség érdekében célszerű lenne elrendelni, hogy mindegyik kisebb szerv a megbízásból átvett küldeményről, illetőleg kézbesítő okiratról adjon elismervényt, amelyet „Megbízásból“ felírással lásson el. A szabályzatban és a hirdetményben felvehető lenne, hogy a „Megbízások“ felírás elmaradása a posta felelősségére bonyolítással nincs. A megbízásból kezelt küldeményeknél is a feladóvevényt, illetőleg magát a küldeményt csak a vonatkozó elismervény bevonása ellenében lehet kiadni. Ha ezt a fél elvesztette, kézbesítésnél ugyanazt az eljárást lehetne követni, mint a térti küldeményeknél.

Kívánatos lenne a szabályzatban — az A. 2. Szab. 13. §-ában foglaltakra való tekintettel, a postahivatal által gyakorlandó ellenőrzést teljes részletességgel felvenni, kiterjedve a faluzó, a tanyai levélhordók és a külterületi kézbesítők által végzett kézbesítésre és felvételre is. Ezt szükségesnek vélem a postamesterek részéről tapasztalható tartózkodás stb. miatt is.

Ajánlatos lenne szabályozni azt is, hogy a gyűjtő és kézbesítő, valamint a vasúti felvevő és kézbesítő állomások kezelését a posta a

helyszínen felülvizsgáltassa-e, ha igen, a hivatal, vagy az igazgatóság részéről-e és milyen időközökben?

Az előadottakon kívül igen fontosnak tartom a propagandát. Ennek célja, hogy elsősorban saját alkalmazottainkat győzzük meg arról, hogy a postával nem bíró helyeknek jó postai kiszolgálása egyrészt közérdek, másrészt postai érdek is és e téren a forgalom és a bevétel jelentős emelkedése várható. Ezért szükségesnek vélem, hogy a kisebb postai szervekre vonatkozó tudnivalókat mind a postatiszti, mind a kiadói tanfolyamokon részletesen tanítsák, mert ma ez sok tisztviselőnél csak nem terra incognita s ezért a hivatalok minden ily berendezéstől huzódoznak, az intézkedéseik bizonytalanok, hiányosak. Célszerű lenne a szaklapokban is e kérdéseket időnként tárgyalni, megvitatni, végeredményben az érdeklődést felkelteni, fenntartani, mert külső kézbesítő kerülete csaknem valamennyi vidéki hivatalnak van. A propaganda további célja a sajtó és a személyes érintkezés útján a vármegyei, városi és községi közigazgatással megismertetni az ügy fontosságát, a létesítendő berendezéseket, azok előnyeit az érdekelt lakosság és az összeség szempontjából. Az írásbeliség mellett célszerű az élőszóval való megbeszélés, a személyes tárgyalás. Erre alkalmat kell keresni, ha máskor nem, legalább a hivatalvizsgálatok alkalmával, amikor az igazgatósági kiküldött egyébként is a községi jegyzőnél, a polgármesternél a postával kapcsolatos kívánságokról stb. érdeklődik és általában tájékozódik.

Szükségesnek tartom végül a létesített berendezéseknek az érdekelt közönséggel való megismertetését a helyi sajtó, továbbá kezdetben röpcéduláknak a községben (városban) és a külterületen való kézbesítése útján, amely tájékoztassa a közönséget a kézbesítésről és a felvételtől, a kézbesítő tartózkodási helyéről és idejéről a gyűjtő- és kézbesítő állomásokról s arról is, hogy az aláírás hitelesítése hol és mikor történhetik?

Arra nézve, hogy a komoly akarásnak, a személyes tárgyalásnak és a kellően megszervezett propagandának meg van az eredménye, igen jó bizonyíték Szeged sz. kir. város 140.000 kat. hold kiterjedésű külterülete, ahol a város jelentős anyagi támogatásával 5 postahivatal, 6 postaügynökség és 23 faluzó levélhordó (a javasolt elnevezés szerint tanyai levélhordó) működik s küldeményeket 120 P értékig, a csomagokat pedig 3 kg-ig legtávolabb fekvő tanyán is naponta házhoz kézbesítik s küldeményét mindenki nagyobb utánjárás nélkül feladhatja.

Meg vagyok győződve, hogy a külterületeknek a postai forgalomba való intenzivebb bekapcsolása aránylag igen csekély költséggel megvalósítható és hogy a reá fordítandó áldozat, valamint a kifejtendő propaganda hasznos befektetésnek fog bizonyulni.

Uj üzletág.

A váltók postai óvatolásának rendszeresítése a magyar posta által.

Irta: Dr. KOVÁCS ISTVÁN m. kir. postasegédtitkár.

L'introduction du service des prôtets dans la poste hongroise.

Par M. le Docteur István Kovács, Aide-secrétaire de poste.

L'auteur traite de la question des prôtets et propose d'introduire ce service.

A világháborút megelőző idők gazdaság-politikai alapelvét, mely szerint a posta az államnak nem jövedelmi forrása, hanem elég, ha bevételeiből önköltségei megtérülnek, a gazdasági és pénzügyi viszonyok megváltoztatták. A posta ma már az államnak egyik fontos jövedelmi ága. A posta üzleti politikája újabban a pénzügyi szempontok jegyében folyik s az a cél, hogy a posta bevételeiből az államháztartás szükségleteinek egyrészét fedezni lehessen. E cél érdekében a posta új üzletágakat is szívesen von be üzletkörébe, részint azért, mert a pénzügyi szempontok elérésére ez a mód célravezetőbb, mint a kétes eredménnyel kecsegtető tarifaemelés, másrészt a saját érdekeit is szolgálja, ha szélesebbkörű funkciók ellátásával nagyobb súlyt biztosít magának. Egy ilyen megvalósítható és szép pénzügyi eredményt ígérő új üzletág ismertetését kísérelem meg, az úgynevezett posta-óvását, amely körül váltójogi irodalmunkban széleskörű vita folyik s amelynek különös történeti érdekességet biztosít a mi szempontunkból az a körülmény, hogy az országgyűlés által elfogadott törvényjavaslat meghonosítását már el is rendelte. A világháború kitörésén múlt, hogy a posta a váltókat már évtizedek óta nem óvatolja.

A postaóvás a váltók óvatolásának egyik módja. A váltóval kapcsolatos jogok érvényesítése ugyanis bizonyos jogfenntartást célzó cselekményektől függ s e cselekmények bizonyító eszköze az óvás. Tulajdonképeni célja a visszkereset megalapításához szükséges tények bizonyítása. Jogunkban az óvás felvétele közokirat formájában történik. Ezzel bizonyítja a jogosított, hogy bizonyos váltócselekmények részéről a törvény követelményeinek megfelelően megtörténtek. A váltójogi irodalom azonban az óvatolásnak többféle módját is ismeri. Ha ezt a bizonyítást a posta közegei végzik, az óvást posta-óvásnak vagy postai óvásnak nevezik.

Hazánkban a váltók óvatolása jelenleg a magyar váltótörvény (1876/27. tc.), illetőleg az azt módosító 1930:XXXIV. törvénycikk (a törvénykezés egyszerűsítéséről) szerint a következőképen történik:

A váltóóvást Magyarországon ezidőszerint a királyi közjegyzők, vagy járásbírósi bírúk és a fogalmazószemélyzetének tagja végzik. Járásbírósi fogalmazó tisztviselők azonban csak akkor (kivéve azon eseteket, amelyekben az erre vonatkozó törvények szerint közjegyző helyett eljárhatnak), ha a járásbírósi nem közjegyzői székhelyen fekszik. A közjegyzőknek és a járásbírósi fogalmazóknak tehát nem concurráló, hanem egymást kizáró hatáskörük van. Régebben az úgynevezett váltójegyzők is óvatolhattak váltókat. Ilyeneket azonban az 1874. évi XXXV. tc. óta nem neveztek ki.

A közjegyzők, illetőleg a járásbíróági fogalmazószemélyzet által az óvás felvétele közokirat formájában, az óváslevéllel történik s az eljárás két részből áll: 1. A váltó bemutatása és az óvatolt személy felszólítása a teljesítésre. 2. Az óváslevél kiállítása és a jogosított részére való kiadása.

Az óváslevél kellékei a következők: 1. Az óvásnak magában kell foglalnia a váltónak vagy másolatnak és minden rajta levő hátiratnak s megjegyzésnek hű mását. 2. Nevét vagy cégét ama személyeknek, akik részére és akik ellen az óvás felvételre. 3. Az óvatolt személyhez intézett felszólítást, ennek válaszát, vagy megjegyzését annak, hogy nem válaszolt vagy feltalálható nem volt. 4. Névbecsülő elfogadás vagy fizetés esetében annak megemlítését, hogy ki, kiért és mi módon ajánlotta fel és teljesítette a névbecsülést. 5. A helyet, évet, hónapot és napot. 6. Az óvatoló személy aláírását, hivatalos pecsétjével.

Tanuk előttemezésére mincsen szükség.

Az óvásnak ez ellen a formája ellen, amely tehát nálunk az 1876. évi 27-ik törvénycikk életbeléptetése óta áll fenn, mind hazánkban, mind külföldön a pénzügyi szakemberek s a jogtudományt művelők részéről komoly felszólalások történtek. Az utóbbi évtizedben széleskörű harc indult meg az óvás egyszerűsítése s főleg az óvási költségek csökkentése érdekében. Az óvás nehézkes és szigorú volta, a szabályok és határidők be nem tartásához fűződő súlyos következmények s a rendkívül magas költségek, amelyek elsősorban ott érezhetőek, ahol erre a célra képzett jogászok (közjegyzők, stb.) útján történik, még a legkisebb összegű váltók óvatolásánál is, különféle reformjavaslatokra adtak alkalmat. A közokirat forma megszüntetését javasolják s a postaóvás, vagy az adós egyszerű tanusítványának elfogadását követelik. Egyesek (Wieland stb.) a magánóvás meghonosítását javasolják. Olyan irányzat is van (Stranz, Dernburg, nálunk Grecksák), amely egyenesen a váltóóvás radikális eltörlése mellett tört lándzsát. Mérsékeltőbbek azok (Keysner), akik csak a kisebb összegű váltók óvatolását szüntetnék meg. Legnagyobb táborában azonban a postaóvás Belgiumban meghonosított rendszerének van. Ilyen álláspontot foglalt el nálunk Glückthal javaslata alapján annakidején az O. M. K. E. is. Ezeknek a véleményeknek a megfelelő értékeléséhez azonban bizonyos történeti előzmények ismerete is szükséges, amely előzmények a magyar váltójoggal is szoros kapcsolatban állanak.

A váltó, amely lényegileg nem más, mint az adóslevél egyik különleges formája, történeti fejlemény, amelynek gyökerei a középkorba, sőt tovább nyomozva, még az ókorba is elnyúlnak. A mai váltónak kezdetleges alakja az adóslevél, amelyet már embrionális váltónak nevezhetnénk, Olaszországban fejlődött ki s annak első jogi szabályozása is ott történt meg. Érthető, hogy az első időben az olasz váltójog dominált. Az olasz váltójog uralmát az 1673. év márciusában kelt francia Ordonnance du Commerce váltotta fel, majd az 1808. évi Code de Commerce. A francia váltójog az egész világon elterjedt s 1847-ig uralmon volt. 1847-ben a megalkotott német váltójog mérész újításaival a váltót, mint jogintézményt új alapokra fektette. A német váltójog újításai a francia váltójoggal szemben a következők voltak:

1. Általános váltóképeség. 2. Szigorú forma. 3. A fedezet teljes kapcsolása és így a váltótartozás függetlenségének elismerése. 4. Ipso jure forgatható papírrá tették. 5. A forgatmány alakszerűségeit kikapcsolták. 6. A helykülönbség kellékének csak az intézvényezett saját váltónál való megkövetelése. 7. A valutáris záradék nem feltétlen kellék. 8. A váltóhitelező nem szerez tulajdonjogot az intézvényezettnél levő fedezetre. 9. A jóhiszemű váltószerző széleskörű védelme.

Mindez azért érdekel bennünket, mert a magyar váltójog a német váltójog területének vidékéhez tartozik. A magyar váltótörvény (az 1876:XXVII. tc.) lényegileg nem más, mint a német és osztrák Wechselordnung recepciója, átültetése. A magyar váltótörvény megalkotása után a német váltójog átvételére nézve maga Apáthy István, akinek főrésze volt a törvény megalkotásában, a következőket mondotta: „A német váltójog nálunk részben hatályban volt, nemcsak a legtökéletesebb valamennyi európai törvény között, hanem kozmopolitikus jellegű is. Olyan alapelvekből indul ki, amelyek a világ minden művelt kereskedő nemzeténél érvényben és szokásban vannak. Ehhez hozzájön, hogy mi főleg a német kereskedelemmel állottunk állandó összeköttetésben“.

A váltójog vázolt fejlődése során a váltó jogi szerkezete, mely régi hivatásán (pénzküldési eszköz) alapult, új hivatásában hitelesközze alakult át.

A német váltójog fölényét az is bizonyítja, hogy a hágai 1910. és 1912. évi államértekezleten létrehozott nemzetközi váltójogi „Egyezmény“-ben, illetőleg az ahhoz tartozó „Szabályzat“-ban is teljes mértékben érvényesült. Ennek a következménye volt az is, hogy az „Egyezmény“ 1912. július 23-án történt aláírásával Magyarország is kötelezettséget vállalt magára, hogy az Egyezményt és a Szabályzatot törvénybe iktatja.

1914. január 20-án az igazságügyi miniszter két váltójogi törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé. (Törvényjavaslat az idegen és a saját váltóra vonatkozó jog egyesítése tárgyában az 1912. évi július hó 23-ik napján Hágában kelt nemzetközi egyezmény és a hozzátartozó egységes szabályzat becikkelyezéséről.) Az 1914. évi január 20-án dr. Balogh Jenő m. kir. igazságügyminiszter nyújtotta be. (Képv. irom. 964. sz. Ehhez törvényjavaslat a váltóról. Képv. irom. 965. sz.) Az országgyűlési tárgyalások eredménnyel jártak. A képviselőház és a főrendiház a javaslatot a bizottsági tárgyalások után elfogadta s azt szentesítés alá terjesztették. A szentesítés azonban elmaradt, mert a külügyi kormányzatunk a monarchia érdekében állónak tartotta, hogy az Egyezmény 25. cikkében megállapított kötelezettség megerősítésével hazánk Ausztriával egységesen járjon el. Az osztrák parlament azonban még nem készült el a hasonló törvényjavaslat tárgyalásával s ezért a világháború kitörése miatt új váltótörvényünk megvalósulásának végső mozzanatában meghiusult. Nem vált azóta sem törvénné, de hatását állandóan érezteti. Egyes részeit utólag új törvényekkel behozták.

Az új törvényjavaslat fontosabb újításai a következők voltak: 1. Ügyvédek sorából kinevezendő váltójegyzőket is feljogosít a váltók

óvatolására. 2. Az óvatoló közegeket a váltóösszeg felvételével is meghatalmazza. (A C. 1074/92. sz. döntvény azóta kimondta, hogy az óvatoló közeg a felajánlott fizetést nem utasíthatja vissza még abban az esetben sem, ha a felszólított vonakodnék az óvási költségeket kifizetni.) 3. Az óvás idejét reggeli 9-től este 7-ig állapítja meg. (Jelenleg az óvás szigorúan megállapított szűkebb határidőhöz van kötve.)

A m. kir. postára nézve igen fontos rendelkezése még a törvényjavaslatnak, hogy felhatalmazza a kereskedelmi minisztert a postaóvás intézményének bizonyos korlátokon belül és módoszatok mellett való rendeleti úton történő rendszeresítésére. Ezt a fontos rendelkezést a törvényjavaslat 87. §. utolsó bekezdése tartalmazza.

Láthatjuk tehát, hogy a m. kir. postát ettől a fontos és jövedelmező üzletágtól az utolsó pillanatban a világháború fosztotta meg.

A postaóvás jelenleg Belgiumban és Németországban van érvényben. Behozatalát egyébként a hágai egyezmény 9. cikke az összes államok részére megengedi. Belgiumban az 1877. július 10-iki, Németországban pedig az 1908. május 30-iki törvény alapján rendszeresítették. Belgiumban kezdetben (1876. május 12-iki törvény) ott, ahol közjegyző- vagy végrehajtó nem volt, az óvás felvételével az erre kijelölt postahivatalnokokat bízták meg. Az 1877. július 10-iki törvény a fizetés végetti bemutatást s az ezzel kapcsolatos óvásfelvételt a közjegyzői hatáskörből egészen kivette s ezeket a teendőket a végrehajtókra, illetőleg a kinevezett postai közegekre (fonctionnaires et gents de la poste compétence) bízta. Az 1879. május 30-án hozott törvény pedig még ennél is tovább ment és az elfogadás hiánya miatti óvásfelvételeket is ezekre a szervekre ruházta át. Emellett megengedte az óvásfelvételt magánosoknak is, ezt azonban nem igen vették igénybe. A posta megbízása az óvásfelvétellel tehát fokozatosan történt meg.

Németországban mindjárt a törvény életbelépését követő évben, 1909-ben a postaóvást 1,394.150 esetben vették igénybe, de a világháború kitöréséig inkább csak a 150 márkán aluli váltóknál. A posta csak a visszkereseti összeg erejéig szavatol.

A postaóvás tehát ezekben az országokban már régen valóra vált s hosszú évtizedek óta igen szép eredményeket mutatott fel.

A postaóvás meghonosítása Magyarországon közérdek volna mind a postára, mind a postaóvást igénybe vevő felekre, a gazdasági és a kereskedelmi életre igen nagy hatással volna. Jelenlegi gazdasági helyzetünk mindenki előtt ismeretes. Tőkeszegénységünk, a vállalkozási kedv lanyhasága és gazdasági életünk pangása, a gazdasági életet érintő terhek csökkentését kívánja.

A posta a postaóvást lényegesen olcsóbban és épen olyan megbízhatóan tudná végezni, mint a jelenleg óvatolással megbízott szervek.

Magyarországon a váltóforgalom elég nagy ahhoz, hogy a postaóvás esetleges rendszeresítése mellett a posta részére jelentős pénzügyi eredményt lehessen remélni. A m. kir. központi bélyegraktárnál a kincstári váltóúrlapok forgalma 1924. évben 1,091.059 darab volt. 1927-ben a forgalom 3,413.004 darabra emelkedett. A m. kir. postahivatalok útján 1924-ben 1,745.360 darab kincstári váltóúrlap került forgalomba. A magyar nemzeti bank 1924-ben 406.407 darab váltót számított le. 1925-ben 959.107 darabot. Ezeknek az átlagos összege 1924-

ben 965.50, 1925-ben 965.53 pengőt tett ki. Hogy a forgalomba került váltók közül mennyit és milyen összegben óvatoltak, arra nézve közelebbi adatok nem állanak rendelkezésemre, azonban ezekből az adatokból következtetni lehet arra, hogy jelentős mennyiségű került ezek közül óvatolás alá.

A postakincstárt azonban más szempontból is érdekli a postaóvás intézményének a rendszeresítése. A postai megbízási forgalmunk, annak ellenére, hogy ez az üzletág életre való elveken alapszik, nem elég kiterjedt. Sőt, ha a statisztikai adatokat is figyelembe vesszük, megállapíthatjuk, hogy a megbízási forgalmunk csökkenőfélben van. Az összes postai megbízások darabszáma 1931-ben 367.436, 1932-ben 310.271, 1933-ban 246.045, 1934-ben 259.343, 1935-ben 248.908 volt. Megbízási forgalmunkat azonban a postaóvás behozatala esetén előreláthatólag nagy mértékben megnövelhetnénk. A váltók bemutatása ugyanis a jelenlegi helyzet szerint postai megbízások útján csak olyan esetben jöhet számításba, amikor a felek a váltóóvás elengedésében állapodtak meg. A postaóvás mellett azonban a megbízási szolgálatot a postaóvással is egybe lehetne kapcsolni azokban az esetekben (sőt általában minden esetben), amikor nem csak a bemutatás tényének bizonyítására, hanem a beszédett összegeknek a megbízóhoz való eljuttatására is szükség van. Tekintetbevéve a postai megbízási jogi természetét, megállapíthatjuk, hogy a posta egyenesen hivatott a váltók óvatolására.

A postaóvás ellen az irodalomban ellenvetés alig van. A közokirat formájában történő óvás, indokolatlanul nagy és progresszíve emelkedő költségekbe kerül. A magánóvás pedig könnyen visszaélésekre adhat alkalmat. (Antedatálás, összejátszás.) A postaóvás tehát az az óvatolási forma, amelyik minden követelménynek megfelel. Az irodalomban régebben itt-ott felhozták azt a körülményt ellene, hogy a posta alkalmazottjai kellő szakismeretekkel nem rendelkeznek. Erre nézve megjegyzem, hogy a postaóvás elvégzése (v. ö. a belga rendszerű postaóvással) nem ró nehezebb feladatot a posta személyzetére, mint egy megbízási vagy értéklevel elintézése. A postaalkalmazottak színvonala 1912. óta jelentős mértékben emelkedett s vezetőségünk a személyzet kiképzését minden vonalon előmozdítja. A kiképzés ez irányú kiterjesztése eredménnyel fog járni, mert minden egyes postaalkalmazott rendszeres kiképzésen megy keresztül. Tisztviselőink a postakezelésben is fontos határidők, díjszabások alkalmazásában jártasak és azokhoz alkalmazkodni tudnak. Hogy a postaóvás nem haladja felül alkalmazottaink képességeit, annak bizonyítására röviden ismertetem a belga postaóvást. Ebben a leegyszerűsített alakjában az óvatolás csak annyiból áll, hogy a megtörtént óvásról az óvatolt, abban az esetben, ha távol volt, egyszerű értesítést (bulletin) kap, az óvást pedig a váltóhoz toldatként fűzik hozzá (cornet á souche). (Toldat a váltóhoz a keskeny oldalán hozzáragasztott papírlap.)

A postaóvás mellett még meg kell említenem azt is, hogy a postahálózat kiterjedtségénél fogva a bemutatás jóval könnyebb lesz. A közjegyzőségek elterjedtsége a következő. Minden járásbíróság területén van kir. közjegyző, kivéve a barcsi, edelényi, putnoki, sárospataki, szécsényi, szikszói, téti, zalaszentgróti járásbíróságokat,

amely járásbíróóságok más székhelyen levő kir. körjegyzőknek adták megbízatásukat. Járásbíróági és egyúttal közjegyzőségi székhelyek a debreceni kir. ítélőtábla területén Berettyóújfalu, Debrecen, Derecske, Hajdúböszörmény, Hajdunánás, Hajdúszoboszló, Püspökladány, Abaújszántó, Mezőcsát, Mezőkövesd, Miskolc, Sajószentpéter, Fehérgyarmat, Kisvárd, Mátészalka, Nagykálló, Nyírbátor, Nyíregyháza, Tiszalök, Vásárosnamény, Sátoraljaújhely, Szerencs és Tokaj. Ezekben a helyeken kincstári és I. osztályú postamesteri hivatalok vannak. Valószínűleg az egész ország területén ez a helyzet, tehát átmenetileg kisebb összegű váltók óvatolását legalább I. osztályú hivatalra lehetne bízni, azonban ezek utasítása alapján a többi hivatalok is közvetíthetnék az óvatolást.

A postaóvás rendszeresítése elsősorban nem postai, hanem váltójogi kérdés. Nálunk azonban, ahol ez a kérdés a törvényhozás, a jogtudomány és az érdekeltségek képviselői által a javunkra dőlt el, most már a posta is átveheti a kezdeményező szerepet, különös tekintettel arra, hogy ezzel elsősorban közérdeket szolgál és hogy fennállván mindazok a szempontok, amelyek az 1914. évi törvényjavaslat idején fennállottak, most még nyomatékos pénzügyi szempontok is indokolják megvalósítását. Szerény nézetem szerint a német és a belga postaóvás kérdésének tanulmányozása és a vonatkozó tarifális díjtételek átvizsgálása után hazánkban zökkenő nélkül megvalósítható volna, miután a külföld évtizedes tapasztalatai már rendelkezésünkre állanak. Az új váltójogi törvényjavaslat több rendelkezése újabb törvényeink által élő joggá vált. Időszerű volna a posta részére adott felhatalmazás megerősítése is.

Források:

1. Bozóky: Magyar váltójog. (1926.)
2. Bozóky: Az óvás reformja a nemzetközi váltójogban.
3. Fehérváry: Magyar váltó és csekkjog.
4. Közgazdasági enciklopédia.
5. Kuncz: Magyar kereskedelmi és váltójog vázлата.
6. Magyar jogi lexikon.
7. Nagy Ferenc: A magyar váltójog kézikönyve.
8. Nagy Ferenc: Az új magyar váltótörvény magyarázata.
9. Plósz: A magyar váltójog kézikönyve.

Adatok a régi Debrecen postavilágához.

(Török világ Debrecenben a 17. században.)

Irta: Dr. MONUS FERENC, m. kir. postafőfelügyelő.

Données concernant la vie postale de l'ancien Debrecen. (Le régime turc à Debrecen au XVIIe siècle).

Par le Dr. François Monus, inspecteur supérieur des postes.

Szervezett posta a hódoltság területén nem volt, de Debrecen város 17. századi életében nagy szerepet játszott a mészáros céh hosszú ideig tartó postálkodása.¹⁾ Egy 1606. évben kelt tanácsi határozat előírja, hogy a „postálkodás dolga a mészárosok tisztii”, — ugyanitt határozott utasítást ad arra is, hogy „bíró uram a Postára való levelet kügye rájuk”.²⁾

Ez a helyi hírközvetítés azonban a város sajátos helyzetéből következett s teljesen városi jellegű volt, szemben a szegedi mészáros postával, mely a hódoltság ideje alatt főként a török kormány szolgálatában állott s mint ilyen, mondhatni, állami szerv volt.³⁾ Hogy a debreceni mészárosok postálkodását a városi tanács olyan félre nem érthető módon megállapította, annak a különféle élvezett kedvezményeken kívül (révpénz aluli mentesség, mészárszék ingyen használata stb.) az is a magyarázata, hogy hírből már ismerték a szegedi mészárosok messzeföldre kiterjedő postálkodását, akikről tudva volt, hogy már a török hódoltság előtt is rendszeresen foglalkoztak levelek szállításával.⁴⁾

A fent említett tanácsi határozatra az akkor, már több mint 100 éve postálkodó debreceni mészárosok bizonyára okot szolgáltatnak, nem voltak hajlandók a leveleket minden adott esetben díjazás nélkül szállítani. Sok surlódás keletkezett e miatt a város és a mészáros céh között, pedig mint a következőkből látni fogjuk, nem csak a mészárosok foglalkoztak hírközvetítéssel Debrecen városában, hanem rajtuk kívül külön rendszeresített hírvivők ú. n. „posták” s ezeket mint városi alkalmazottakat a város pénztárából a főbíró fizette.⁵⁾ Szükségessé tette ezt a város jelentékeny és kiterjedt levélforgalma.

Debrecen ebben az időben török császári birtok volt, nagysága, gazdagsága, ipara, kereskedelme, nemkülönben politikai helyzete miatt — egészen különleges életfeltételei voltak. A város élén álló főtisztviselők szava, tanácsa, üzenete sokszor parancs volt a környező kisebb községek lakossága előtt. Vészes és gondterhes időben Debrecenbe jöttek tanácsért a falvak előljárói s innen kaptak megnyugtatót vagy kitartásra buzdítást a további végeláthatatlan küzdelemre.

Debrecen szerepe a tiszántúli részeken irányadó volt.

Ebből folyólag következik, hogy a hírközvetítésének is fokozottabb mérvben fejlettebbnek kellett lenni, mint más, kevésbé jelentős városnak.

A vidéki városok levéltári adatai igazolják, hogy a török világban elegendő volt, ha a városok, falvak előljárói közül valaki, nagyon sürgős esetben azonnal,

¹⁾ Postálkodik = híreket hord.

²⁾ Dr. Monus Ferenc: A debreceni mészáros posták története. Debrecen 1929.

³⁾ Dr. Katona László: A szegedi mészáros posták története 1610-ig. Magyar Posta 1935. évf.

⁴⁾ Dr. Katona László m. i. dolgozata.

⁵⁾ Főbírói számadások a 17. századból. Debrecen város történelmi levéltára. (Közölte: dr. Zoltai Lajos: Ismeretlen részletek Debrecen múltjából c. munkájában. Debrecen 1936. Városi nyomda.)

kevésbé fontos és sürgős esetben alkalmoszerűen útrakelt a levéllel, vagy ha a levél tartalma, természete engedte, erre a célra felfogadott embereiket indították útnak. Debrecen városa állandóan tartott ilyen alkalmazottakat esetenkénti díjazással. Ez a díjazás a megteendő utak szerint változott, azonkívül természetbeni járandóság is járult ahhoz. (Dolmány, mente, sarú, ing, stb.) Lovat a város adott alájuk, ha azonban a „posta“ saját lovát használta, ezért még külön pénzbeli díjazásban is részesült.

Mint említettem, a régi városi számadásokban a „posta“ városi alkalmazottként szerepel. Ilyen városi alkalmazottak voltak: főbíró, esküdtbírák, utcaszeri, városi bírák, serbírák, erdőkerüők, posták, óraigazítók, kocsisok, harangozók és a hóhér.

A „posták“ készpénzjárandóságaira az 1611., 1612. években 30, 40 forintot költött a város.

Kik voltak névszerint ez idők postásai, azt is tudjuk: Villám Gergely nevével gyakorta találkozunk, aki nyilván gyors járásával érdemelte ki e nevet. Továbbá Posta Benedek, Posta Gergely, akik állandóan ezt a teendőt végezték a 17. század első két évtizedében és Gyalogposta András érdekes neve tűnik élénk, aki úgy látszik, gyalogpostásként róttá a 17. század hihetetlen rossz útjait.

Gyalogposta Andrásnak egy-egy rövidebb útra, szomszédos községekbe 20 dénár volt a díja. Miskolcra, Diósgyőrbe küldött „posta“ 2 forint 50 dénárt kapott, aki Budára vitt levelet, azt 3 forinttal díjazták.

Milyen hosszú utakat kellett megtenni Posta Benedek, Posta Gergely posta-ságban értelmes és jártas embereknek, azt Miskolc város főbírói számadásából olvastam, ahol ilyen bejegyzések vannak: „Debretzenből jewec két Postaembernek“, vagy „Debretzen Város Postájának“, vagy: „Debretzeni Feőbíró Postájának“ — élelem, szállás adatott s azután folytatták utjukat a bejegyzés szerint Diósgyőr, Torna, Kassa, Rimaszombat, Rozsnyó irányába. A miskolci levéltár öreg feljegyzései azt is bizonyítják, hogy ezidőben Debrecen város élénk összeköttetést tartott a felvidéki városokkal s összekötő szervként említhetjük a debreceni „postákat“ is, akik „szó-megértő, dologlátó“ emberek voltak s nem egy fontos körülményről adtak számot fázasztó utjukról hazajövet.

Talán épen ezért nem elégítette ki a várost a hírközlésnek ez a módja sem, mert az 1656. évben igen magas fizetéssel városi postamestert alkalmaz⁹⁾ oly időben, amikor Debrecen és környéke teljesen el van zárva a felsőmagyarországi Habsburg postától s amikor a városi postamesterséget itt a török tengerben élő városok, falvak még hírből sem ismerik.

Nincs kizárva, hogy a városi postamesterségek híret Villám Gergely, Posta Benedek és Gergely „dologlátó“ emberek hozták a felvidékről, mert ott nem egy város — távol esvén a szervezett posta vonaltól — egymásközött, városi postamesterséggel tartották fenn az összeköttetést s valamelyik végül is bekapcsolódott a szervezett postahálózatba. Lehet, hogy Németországban tanulmányaikat folytató kollégiumi ifjak útján jutott hozzánk e postaszerv, mely itt ha rövid időre is, de létesült. Rövid időre, mert az 1661. évtől kezdve nyomát nem találtam.

*

A hírközlés mellett gyakori volt a követjárás az egri, szolnoki, budai baksák udvarába Debrecenből ép úgy, mint a többi hódoltsági városokból.

Ez a követjárás az akkori viszonyokhoz mérten nagy anyagi terhet jelentett

⁹⁾ Dr. Mónus Ferenc: Debrecen postája a 16—17. században c. dolgozat. Megjelent a Magyar Posta 1928. évf.

a városnak, mert minden egyes tisztelő látogatáskor jelentékeny összegű készpénzzel, tömördek ajándékkal kedveskedtek a telhetetlen török főembereknek. Az ajándékok között konc számra szetepel az írópapíros.

Ennek az a magyarázata, hogy a török gyakorta levelezett a városokkal, falakkal, igen érdekes fenyegető hangú levelek azok, amelyeket a basák írtak minden semmiségért az előljáróságoknak — de ezeket a leveleket is megfizették.

Papírost kellett ajándékba vinni a városoknak s bizony nyoma van annak, hogy a debreceni tisztelő látogatók szekerén egy-egy alkalommal 3—4 konc írásra alkalmas papír helyezkedett el az elképzelhetetlen sokféle ajándékok között.

De nem volt elég a koncszámra szállított papíros sem, mert pl. az 1610-es években 10—20—30 forintot fizettek a basáknak „levelek váltságában“. Ugyanekkor a török levélhordóknak (csauszoknak), amiért az éktelen szidalmakat tartalmazó leveleket elvitték, az ajándékokon kívül minden egyes alkalommal készpénz is jutott, mert ha nem, akkor úgy került-fordult basák udvarában a helyzet, hogy „setét meleg Teönleötzbe“ került az egész tisztelő küldöttség, ahonnan súlyos és nehéz pénzek árán volt csak idők multán szabadulás.

A csausz urak, akiknek nagy tisztesség járt levélhordozás közben, amikor csak lehetett, megsarcolták a hódoltságiakat, ennek is nyoma van Debrecen város 1617. évi számadásában, ahol egymásután rendre következnek, hogy: Summa adó az egrí basának 3800 forint, készpénz azonkívül még 350 forint (ez ráadás volt az előbbire). Ló és kocsí váltságban 100 forint, a kincstartónak 206 forint, csauszoknak „sok sartzolatásért levelek váltságával összesen 132 forint“. — Ezenkívül és nem utolsósorban szerepelnek a kiadások között: veres bársonyos aranyos pallos, cápás szablya, aranyos esákány, aranyos bot, tíz ruhára való posztó, festett kocsí, három kanca ló, továbbá szappan, faggyú, méz, vaj, stb., stb. mind a basa udvarába kerültek ajándékképen.

És így ment ez hosszú-hosszú éveken keresztül a török hódoltság alatt.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Ujabb pályatételeink:

7.

Helyes lenne-e a postautalvány-naplóknál az egy példányban való vezetésre áttérni?

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 2 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő 1937. május 20.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jelíges levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jelíges leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 P lesz, vagy legalább is dícséretben részesült. Ellen-

⁷⁾ V. ö. Török világ Miskolcon a 17. században c. dolgozatot, Magyar Posta 1932. évf. — V. ö. továbbá: Szilágyi Sándor: Egy magyar város a hódoltságban. (Rajzok és tanulmányok, Budapest, 1875. II. kötet.)

kező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű, tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztő bizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

8. Feladható-e nyomtatványként könyv ajánlására vonatkozó nyomtatott körlevél, amelyre a feladó kézírással a következőket írta: „Tanférfiaknak készpénzfizetés mellett 15%^o; részletfizetésnél havi 2—2 pengő a kedvezmény“?

Igen!

Az A. 1. Szab. 32. §. 2. g) pontja szerint „árjegyzékeken, ajánlatokon, hirdetésekben stb. bármely módon szabad feljegyezni számokat, továbbá bármely más feljegyzést, amely az árképzésre vonatkozik“. Minthogy nem vitás, hogy a készpénzfizetés esetében a százalékban megadott engedmény, illetőleg a részletfizetésnél a havi részlet összege olyan feljegyzés, amely az árképzéssel kapcsolatos, a fentebb idézett feljegyzéssel postára adott küldeményt nyomtatványként kell elfogadni. (90.025/937—IV/4. K. K. M. sz.)

9. A nyomdavállalatok által a kir. ügyészségek címére postára adott köteles sajtótermék példányokat „Köteles sajtótermék. Portómentes“ záradékkal bérmentlenül postára lehet-e adni?

Nem, de „Hivatalos felszólításra“ záradékkal igen!

Az 1921. évi XXI. tc. a postai díjmentességet megszüntette. A törvény 1. §-a

értelmében megszűntek és hatályukat veszítették mindazok a törvényes rendelkezések és más szabályok, amelyek postai díjmentességet állapítottak meg. Ennélfogva a sajtótörvény végrehajtása tárgyában kiadott 1914. évi 2.500. M. E. számú rendelet 23. §-ában foglalt azt az intézkedést, hogy a köteles példányok „Köteles sajtótermék. Portómentes“ záradékkal díjmentesen postára adhatók, megszüntnek kell tekinteni.

Hangsúlyozzuk azonban, hogy ezeket a köteles példányokat bérmentetlenül is, tehát a címzett hatóság terhére is postára lehet adni akkor, ha azokra a feladó „Hivatalos felszólításra“, „az..... évi..... tc. alapján“ vagy „..... sz. miniszteri rendelet alapján“ záradékot alkalmaz. Az A. 1. Szab. 40. §. 8. pont 3. bekezdésében foglalt az a rendelkezés ugyanis, — hogy magánfelek hatóságok és hivatalok címére szóló levélpostai küldeményeket, ha azokat hivatalos felszólításra küldik, illetőleg ha valamely törvény vagy kormányrendelet alapján történő bejelentést tartalmaznak, megfelelő záradék alkalmazásával bérmentetlenül is postára adhatók, — a kir. ügyészségek címére szóló köteles sajtótermék példányokra is vonatkozik. (Beküldött kérdés).

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postasegédtitkár.

Hosszú évek tapasztalata szerint a február havi forgalom képviseli az évnek leggyengébb forgalmát. Legjelentősebb szerepe ebben a hónap rövidségének, vagyis a munkanapok számának van. Rendes körülmények között a hónap 23 munkanapból áll, mert a 28 naphól 4 nap vasárnapra, 1 pedig Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére esik. Amidőn akár a szökőév, akár

a napok másképen történő esése következtében a munkanapok száma 23-nál több, a forgalom is emelkedik, sőt az is előfordulhat, hogy a februári forgalom annyira megduzzad, hogy helyette egy másik hónap kerül a legalacsonyabb forgalmat képviselő utolsó helyre.

Ez az eset következett be az 1936. évben is. Sőt akkor a hónap olyan kedve-

zően alakult, hogy a szökőév folytán többletként mutatkozó munkanapon kívül még Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe is vasárnapra esett úgy, hogy a rendesnek mondható 23 munkanap helyett február kivételesen 25 munkanapból állott. Megvolt ennek természetesen a forgalmi eredménye is, mert a februári forgalom ismertetésénél ebben a hónapban ritkaságba menő emelkedésekről számoltattunk be.

A naptár ilyen kedvező alakulásán kívül a mult évi februári eredményeket még más körülmények is előmozdították. Így a hó utolsó napja vasárnapra esett, aminek következtében a februári pénzforgalom — természetesen a március havi rovására — erősebb lendületet kapott, az ajánlott küldemények számát pedig egyes hatóságok, különösen Budapest Székesfőváros által nagyobb tömegben feladott küldemények duzzasztották meg.

A kedvező körülményeknek ilyen szerencsés találkozása, mint az 1936. évben, nagyon ritkán adódik. A folyó évben február hónap csak 23 munkanapból állott, a hónap pénzforgalma szabálytalanságoktól (kettős kifizetésektől) mentes volt, az ajánlott küldemények rendkívüli, tömeges feladása is elmaradt úgy, hogy a forgalom összehasonlíthatatlanul kedvezőtlenebb körülmények között bonyolódott le, mint az elmúlt esztendőben.

A f. évi februári forgalom, a forgalom rendes, megszokott képét mutatja és ha a végeredményben a mult évvel szemben mégis némi emelkedést állapíthatunk meg, ez azt bizonyítja, hogy a forgalom a kedvező gazdasági viszonyok hatása alatt fokozatosan szintén javul.

A legkedvezőtlenebb eredményeket a postaforgalom érte el, mert a többi üzletágak forgalmának emelkedésével szemben, ez a forgalom csökkent. Ez azonban egészen természetes jelenség, mert a mult évi forgalmat olyan kedvezően befolyásoló körülmények éppen a postaforgalmat érintették. Bizonyítja ezt, hogy a mult évben a február hó 29-ére esett vasárnap következtében rendkívüli mértékben a pénzforgalom, a választási igazolványok következtében pedig az ajánlott küldemények darabszáma emelkedett, míg a folyó évben éppen ezek a küldemények mutatnak erős csökkenést. Szinte kirívó az ajánlott küldemények darabszámának a feladásnál 19-6, a kézbesítésnél pedig 19-9%-os csökkenése. Nem sokkal maradt e csökkenés mögött a pénzforgalom sem, mert a befizetett postautalványok darabszáma 2-2, összege 87, a postatakarék beizetések darabszáma 1-0, összege 4-1, míg a kifizet-

tett postautalványok darabszáma 1-7, összege 8-1, a csekk-kifizetések darabszáma 2-1, összege pedig 16-8%-kal esett. Hangsúlyozzuk, hogy e jelenség nem rendkívüli. A f. évi postaforgalom nem kedvezőtlen, hanem a mult évi forgalom volt a kedvező körülmények szerencsés összejárása következtében túlságosan magas. Minthogy a mult évi februári postaforgalom forgalmának egy részét a márciusi forgalom terhére szerezte, a f. évben a márciusi postaforgalom fog igen kedvező eredményeket felmutatni.

A táviróüzletág forgalmát az 1936. évben csak a munkanapok nagyobb száma befolyásolta, a forgalom emelkedő irányzata ezt a körülményt azonban ellensúlyozta, úgy, hogy a f. évben a mult évvel szemben mind a feladott, mind a kézbesített táviratok darabszáma emelkedett.

A távbeszélőforgalom egyenletes emelkedése ebben a hónapban is folytatódott. Megjegyezzük, hogy a mult évi forgalmat oly kedvezően befolyásoló körülmények a távbeszélő forgalomban csak kisebb szerepet játszottak. Részből azért, mert a távbeszélőállomások száma a munkanapok számától függetlenül csak egy pillanatnyi helyzetet rögzít meg, másrészt pedig, mert a forgalom zömét szolgáltató beszélgetésenkénti díjszabás alá tartozó hálózatok forgalma a január hó 16-tól február hó 15-ig terjedő időszakra vonatkozik. A távbeszélőállomások száma az 1936. év november hónapjáig bezárólag csak az üzemben lévő előfizetői állomásokat fejezte ki. Az adatgyűjtés átszervezése folytán 1936. december hónapjától a kimutatott darabszámokban most már az összes állomások szerepelnek.

A helyi forgalom a távbeszélőállomások szaporulatával ebben a hónapban sem állott arányban, mert az állomások több mint 11%-os emelkedésével szemben a helyi beszélgetések száma csak 5-2%-kal emelkedett. Különösen feltűnő ez a jelenség a budapesti egységes hálózatban, amelyben a helyi forgalom emelkedése az állomásszaporulat fele alatt marad. A távolsági forgalom a vidéki hálózatban ugyancsak sokkal élénkebb, mint a budapesti egységes hálózatban.

A rádióelőfizetők száma 374.164 nyilvántartott engedéllyessel 2.966-tal a mult hónapban nyilvántartott létszám fölé emelkedett és ezzel új csúcspontot ért el. A szaporulat a mult évhez képest 14.249 előfizető, vagyis 3-96%-os. A fejlődés iránya az előző évek tapasztalatait megerősíti, mert az emelkedés üteme már erősen csökkent. Ugy látszik azonban, hogy márciusban az előfizetői létszám 375.000 fölé fog emelkedni.

I. Forgalom. *)

1. Posta.

Időszak		F e l a d á s										
		Közön- séges)		Aján- lott	Érték- levelek	Kül., befét és sommás csomagok	Po-ta-utalványok		Postafakarék befizetések		Csekkbefizetések	
		levélpostai küldemények		darabszáma			ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben
		darabszáma										
Az 1930. évben		422.671	15.862	661	11.362	10.810	1.825.847	717	47.902	18.092	2.271.763	
Az 1931. évben		370.509	11.817	575	10.145	10.205	1.272.792	494	40.336	16.322	1.934.881	
Az 1932. évben		351.739	9.288	484	8.744	9.251	788.512	416	32.782	15.094	1.659.372	
Az 1933. évben		346.512	7.974	465	8.584	8.870	770.438	576	41.654	16.200	1.573.012	
Az 1934. évben		413.180	7.487	424	8.791	9.304	805.973	781	55.874	17.984	1.611.906	
Az 1935. évben		410.595	7.771	415	8.793	9.731	864.277	912	65.344	18.928	1.706.911	
1935.	III.	40.074	652	32	664	740	64.748	79	5.050	1.352	114.380	
	IV.	35.475	610	32	721	825	67.215	68	4.778	1.510	122.080	
	V.	33.381	*)914	34	679	767	65.631	74	5.398	1.535	139,941	
	VI.	28.660	537	30	631	733	64.846	64	4.825	1.445	123.989	
	VII.	28.618	650	36	690	877	74.499	84	5.912	1.553	138.224	
	VIII.	30.918	604	39	667	869	91.845	81	5.779	1.545	161.716	
	IX.	36.954	645	38	772	775	63.251	75	5.627	1.484	147.990	
	X.	38.965	721	40	835	913	93.308	77	5.234	1.856	165.308	
	XI.	34.120	611	38	798	800	77.647	73	5.145	1.783	181.427	
	XII.	40.033	599	34	1.029	892	79.323	70	5.594	1.786	162.444	
1936.	I.	33.993	667	33	684	801	59.415	101	7.047	1.673	132.558	
	II.	33.692	762	33	661	815	82.082	103	7.015	1.663	142.432	
1935. III.—1935. II. összesen:		414.833	7.972	419	8.831	9.807	883.810	949	67.404	19.185	1.732.489	
1936.	III.	39.078	617	34	737	766	57.507	90	5.377	1.471	127.111	
	IV.	35.867	588	33	741	832	70.995	80	5.892	1.618	135.014	
	V.	34.200	609	34	730	825	83.931	83	6.018	1.682	155.543	
	VI.	31.239	562	32	683	744	59.421	78	7.001	1.565	140.170	
	VII.	33.624	655	37	757	875	86.272	91	6.673	1.605	147.669	
	VIII.	32.902	580	40	703	842	93.646	92	6.506	1.620	173.819	
	IX.	39.484	628	41	835	818	82.175	89	6.526	1.676	169.327	
	X.	40.526	685	42	906	942	98.775	76	5.278	2.041	191.110	
	XI.	36.616	605	40	806	787	69.663	78	5.472	1.901	191.731	
	XII.	44.399	606	39	1.101	964	99.558	77	6.350	2.030	183.433	
1937.	I.	36.142	652	36	704	806	67.034	101	7.627	1.819	147.081	
	II.	33.769	613	34	701	797	74.936	102	6.728	1.706	155.222	
1936. III.—1937. II. összesen.		437.846	7.401	442	9.404	9.998	943.913	1.037	75.448	20.734	1.917.230	
1*36. I—II		67.685	1.429	66	1.345	1.616	141.497	204	14.062	3.336	274.990	
1937. I—II.		69.911	1.265	70	1.405	1.603	141.970	203	14.355	3.525	302.303	
Összehasonlítások	1937. II. havában 1936. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 77	- 149	+ 1	+ 40	- 18	- 7.146	- 1	- 287	+ 43	+ 12.790
		‰-ban	+ 0.2	- 19.6	+ 3.0	+ 6.1	- 2.2	- 8.7	- 1.0	- 4.1	+ 2.6	+ 9.0
	1936. III.—1937. II. időszakban 1935. III.—1936. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 22.963	- 571	+ 23	+ 573	+ 191	+ 60.103	+ 88	+ 8.044	+ 1.549	+ 184.741
		‰-ban	+ 5.5	- 7.2	+ 5.5	+ 6.5	+ 1.9	+ 6.8	+ 9.3	+ 11.9	+ 8.1	+ 10.7
1937. I—II. idő- szakban, 1936. I—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 2.226	- 164	- 4	+ 60	- 13	+ 473	- 1	+ 293	+ 189	+ 27.313	
	‰-ban	+ 3.3	- 11.5	+ 6.1	+ 4.5	- 0.8	+ 0.3	- 0.5	+ 2.1	+ 5.7	+ 9.9	

* Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 296 ezer drb. választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		K é z b e s i t é s										
		Közön- séges ¹⁾ levélpostai küldemények darabszáma ezrekben	Aján- lott	Érték- levelek	Kéz-, begel- és szomszéd- csomagok	Postautalványok		Postatahárékhifizetések		Csekk-kifizetések		
						darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.816	1.804.460	376	20.852	3373	1 036.937	
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10 102	1.267.997	295	25.646	3275	967.490	
Az 1932. évben		353.134	9.739	536	8,968	9.256	797.202	236	18.316	3.259	785.987	
Az 1933. évben		345.768	8.172	506	8.776	8.961	773.525	280	21.472	3373	698.973	
Az 1934. évben		416.564	7.653	481	8.890	9.320	802.581	367	28.707	3223	658.994	
Az 1935. évben		412.321	7.790	471	8.814	9.768	867.020	462	37.928	3399	662.144	
1935.	III.	40.243	666	37	675	739	65.059	37	2.659	257	48.404	
	IV.	35.625	619	37	719	833	67.417	41	3.140	274	53.162	
	V.	33.522	5849	39	668	765	66.658	39	3.229	250	51.377	
	VI.	28.780	561	35	651	741	64.080	39	3.286	297	59.928	
	VII.	28.739	635	40	684	871	74.627	38	3.091	335	59.312	
	VIII.	31.048	666	44	666	863	91.074	41	3.518	303	68.821	
	IX.	37.109	638	43	772	787	64.619	41	3.718	259	41.949	
	X.	39.129	748	45	832	905	91.281	43	4.234	323	72.756	
	XI.	34.264	604	40	804	807	79.468	39	3.048	275	58.363	
	XII.	40.201	604	38	1.029	894	78.773	43	3.343	325	59.488	
	1936.	I.	34.112	685	36	679	821	61.678	39	3.036	286	42.304
		II.	33.807	762	34	666	813	81.743	38	2.776	287	63.834
1935. III.—1936. II. összesen:		416.579	7.977	468	8.845	9.839	886.477	478	39.078	3.471	679.698	
1936.	III.	39.181	630	35	727	772	58.180	48	3.544	268	37.070	
	IV.	35.994	592	34	747	845	71.343	46	3.356	298	55.970	
	V.	34.326	622	35	733	817	80.844	47	3.462	282	65.307	
	VI.	31.351	552	33	696	753	60.885	46	3.646	278	47.844	
	VII.	34.766	658	37	756	862	77.465	44	3.424	293	57.821	
	VIII.	33 023	586	41	702	827	84.549	44	3.567	259	55.286	
	IX.	39.610	627	41	832	821	83.525	47	4.022	286	55.880	
	X.	40.656	717	44	915	956	101.019	57	6.265	356	77.664	
	XI.	36.750	603	42	808	773	68.513	42	3.495	254	46.767	
	XII.	44.561	619	42	1.113	978	101.475	47	3.935	378	79.044	
	1937.	I.	36.268	660	38	711	799	66.870	42	3.600	290	42.817
		II.	33.884	610	35	706	799	75.147	39	3.047	281	53.135
1936. III.—1937. II. összesen:		440.370	7.476	457	9.446	10.002	929.815	549	45.363	3.523	674.605	
1936. I—II.		67.919	1.447	70	1.345	1.634	143.421	77	5.812	573	106.138	
1937. I—II.		70.152	1.270	73	1.417	1.598	142.017	81	6.647	571	95.952	
Összehasonlítások	1937. II. havában 1936. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 77	- 152	+ 1	+ 40	- 14	- 6.596	+ 1	+ 271	- 6	- 10.699
		%-ban	+ 0.2	- 19.9	+ 2.9	+ 6.0	- 1.7	- 8.1	+ 2.6	+ 98	- 2.1	- 16.8
	1936. III—1937. II. időszakban	szám- szerű- leg	+ 23.791	- 501	- 11	+ 601	+ 163	+ 43.338	+ 71	+ 6.285	+ 52	- 5.093
	1935. III.—1936. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 5.7	- 6.3	- 2.3	+ 6.8	+ 1.7	+ 5.9	+ 14.9	+ 16.1	+ 1.5	- 0.7
1937. I—II. idő- szakban 1936. I—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerű- leg	+ 2.233	- 177	+ 3	+ 72	- 36	- 1.404	+ 4	+ 835	- 2	- 10.186	
	%-ban	+ 3.3	- 12.2	+ 4.3	+ 5.4	- 2.2	- 1.0	+ 5.2	+ 14.4	- 0.3	- 9.6	

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek. 1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 219 ezer választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak	Táviró		T á v b e s z é l ő									
	Fel- adott	Kézbe- sített	Állomások száma ¹⁾				Közvet- len öss- szeköt- tetések száma	Számlált helyi beszélge- tések száma ezekben				
			táviratok darabszáma ezekben	a bpesti egység- háló- zatban	a fatur. és 200- nál több	a 200-nál keve- sebb		öss- zesen	bpesti egység- háló- zatban	vidé- ken	öss- zesen	
Az 1930. évben	3.404	3.715	46.601		35.618		82.219	2.212	103.890	—	103.890	
Az 1931. évben	2.599	3.253	47.095		33.840		80.935	2.376	106.946	14.189	121.135	
Az 1932. évben	2.066	2.735	46.884		32.415		79.299	2.196	107.564	13.867	121.431	
Az 1933. évben	1.894	2.576	47.962		31.109		79.071	2.207	107.146	12.801	119.947	
Az 1934. évben	1.873	2.557	53.338		34.354		87.692	2.303	111.898	11.911	123.809	
Az 1935. évben	²⁾ 1.903	2.573	58.339	15.088	18.723		92.150	1.734	121.980	12.944	134.924	
1935.	III.	158	220	54.743	14.143	18.151	87.037	1.726	9.429	997	10.426	
	IV.	148	206	55.126	14.435	18.042	87.603	1.722	10.535	1.117	11.652	
	V.	149	207	55.461	14.723	18.315	88.499	1.718	10.304	1.021	11.325	
	VI.	162	220	55.919	14.753	18.504	89.176	1.730	10.786	1.099	11.885	
	VII.	180	235	55.899	14.776	18.711	89.386	1.728	9.758	1.055	10.813	
	VIII.	186	244	56.146	14.827	18.881	89.854	1.738	9.075	1.064	10.139	
	IX.	171	227	56.648	14.926	19.029	90.603	1.742	10.024	1.090	11.114	
	X.	166	223	57.282	15.001	19.023	91.306	1.738	10.399	1.086	11.485	
	XI.	154	212	57.743	15.056	18.766	91.565	1.732	11.244	1.190	12.434	
	XII.	153	213	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	10.801	1.141	11.942	
1936.	I.	127	184	58.819	15.137	18.700	92.656	1.732	10.326	1.102	11.428	
	II.	130	184	59.222	15.234	18.737	93.193	1.730	10.935	1.129	12.064	
1935. III.—1936. II. összesen:		1.884	2.575	—	—	—	—	—	123.616	13.091	136.707	
1936.	III.	137	196	59.698	15.287	18.895	93.880	1.752	10.300	1.042	11.342	
	IV.	134	191	60.095	15.608	18.879	94.582	1.752	10.834	1.117	11.951	
	V.	157	219	60.351	15.708	19.541	95.600	1.755	11.348	1.174	12.522	
	VI.	174	227	60.931	15.855	19.709	96.495	1.765	11.072	1.152	12.224	
	VII.	185	241	61.094	15.957	20.041	97.092	1.772	10.595	1.234	11.829	
	VIII.	198	254	61.138	15.990	20.254	97.382	1.743	9.292	1.218	10.510	
	IX.	182	238	61.663	16.168	20.351	98.182	1.755	9.810	1.209	11.019	
	X.	183	242	62.250	16.254	20.375	98.879	1.751	11.014	1.281	12.295	
	XI.	155	211	62.742	16.361	19.866	98.969	1.751	11.611	1.332	12.943	
	XII.	161	220	63.537	16.699	22.218	102.454	³⁾ 1.750	10.796	1.271	12.067	
1937.	I.	140	201	63.951	16.763	22.242	102.956	1.758	10.742	1.266	12.008	
	II.	135	188	64.393	16.917	22.375	103.685	1.762	11.378	1.311	12.689	
1936. III.—1937. II. összesen:		1.941	2.628	—	—	—	—	—	128.792	14.607	143.399	
1956. I.—II.		257	368	—	—	—	—	—	21.261	2.231	23.492	
1937. I.—II.		275	389	—	—	—	—	—	22.120	2.577	24.697	
Összehasonlítások	1937. II. havában	szám- szerűleg	+ 5	+ 4	+5.171	+1.683	+3.638	+ 10.492	+ 32	+ 443	+ 182	+ 625
	1936. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	o/o-ban	+ 3·8	+ 2·2	+ 8·7	+ 11·0	+ 19·4	+ 11·3	+ 1·8	+ 41	+ 16·1	+ 5·2
	1936. III.—1937. II. időszakban	szám- szerűleg	+ 57	+ 53	—	—	—	—	—	+5.176	+1.516	+ 6.692
	1935. III.—1936. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	o/o-ban	+ 3·0	+ 2·1	—	—	—	—	—	+ 4·2	+ 11·6	+ 4·9
	1937. I.—II. időszakban	szám- szerűleg	+ 18	+ 21	—	—	—	—	—	+ 859	+ 346	+ 1.205
	1936. I.—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	o/o-ban	+ 7·0	+ 5·7	—	—	—	—	—	+ 4·0	+ 15·5	+ 5·1

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

¹ Csak az üzemben levő előfizetői állomások² Vasuti táviróhivatalok forgalmával együtt.³ 1936. decemberétől az összes nyilvántartott távbeszélő állomások.

I. Forgalom.

3. Távbeszélő. 4. Rádió,

Időszak		Távbeszélő							Rádió			
		Köz- pont- szám	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma			
			távolsági beszélgetések száma ezekben							Buda- pesten	vidék- ken	össz- szesen
			bpesti egység- ges háló- zatban	vidék- ken	össz- szesen	a bpesti egység- ges háló- zatban	vidék- ken	össz- szesen				
Az 1930. évben		1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909	
Az 1931. évben		1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032	
Az 1932. évben		1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976	
Az 1933. évben		1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179	
Az 1934. évben		1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117	
Az 1935. évben		1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907	
1935.	III.	1.512	91	278	369	82	279	361	121.246	228.521	349.767	
	IV.	1.512	107	238	345	97	235	332	121.143	227.893	349.036	
	V.	1.514	96	213	309	87	212	299	120.606	226.992	347.598	
	VI.	1.519	102	221	323	96	217	313	119.862	224.773	344.635	
	VII.	1.523	106	261	367	101	256	357	119.652	223.994	343.646	
	VIII.	1.524	118	278	396	111	273	384	119.418	224.016	343.434	
	IX.	1.524	116	263	379	109	259	368	120.415	226.481	346.896	
	X.	1.524	114	266	380	108	262	370	120.480	226.490	346.970	
	XI.	1.524	113	246	359	104	241	345	121.055	228.158	349.213	
	XII.	1.524	106	223	329	95	218	313	122.676	230.231	352.907	
	1936.	I.	1.524	96	204	300	88	201	289	124.126	233.331	357.457
		II.	1.531	100	194	294	89	193	282	124.945	234.970	359.915
1935. III.—1936. II. összesen:		—	1.265	2.885	4.150	1.167	2.846	4.013	—	—	—	
1936.	III.	1.531	90	211	301	82	209	291	125.526	235.837	361.363	
	IV.	1.533	100	210	310	92	209	301	125.554	235.654	361.208	
	V.	1.536	96	228	324	89	224	313	125.250	234.783	360.033	
	VI.	1.544	106	241	347	103	236	339	124.725	232.740	357.465	
	VII.	1.549	116	268	384	111	261	372	123.901	231.168	355.069	
	VIII.	1.552	121	296	417	114	291	405	123.486	230.970	354.456	
	IX.	1.555	120	290	410	116	285	401	123.548	231.048	354.596	
	X.	1.557	120	295	415	113	293	406	124.590	232.464	357.054	
	XI.	1.557	114	262	376	109	259	368	126.230	235.113	361.343	
	XII.	1.548	108	249	357	101	250	351	127.540	237.814	365.354	
	1937.	I.	1.548	101	237	338	93	237	330	129.593	241.605	371.198
		II.	1.548	102	224	326	94	221	315	130.553	243.611	374.164
1936. III.—1937. II. összesen:		—	1.294	3.011	4.305	1.217	2.975	4.192	—	—	—	
1936. I.—II.		—	196	398	594	177	394	571	—	—	—	
1937. I.—II.		—	203	461	664	187	458	645	—	—	—	
Összehasonlítások	1937. II. havában 1936. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 17	+ 2	+ 30	+ 32	+ 5	+ 28	+ 33	+5.608	+8.641	+14.249
		o/o-ban	+ 1.1	+ 2.0	+ 15.5	+ 10.9	+ 5.6	+ 14.5	+ 11.7	+ 4.5	+ 3.7	+ 4.0
	1936. III.—1937. II. időszakban	szám- szerűleg	—	+ 29	+ 126	+ 155	+ 50	+ 129	+ 179	—	—	—
	1935. III.—1936. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	o/o-ban	—	+ 2.3	+ 4.4	+ 3.7	+ 4.3	+ 4.5	+ 4.5	—	—	—
	1937. I.—II. idő- szakban 1936. I.—II. időszakhoz képest több(+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	—	+ 7	+ 63	+ 70	+ 10	+ 64	+ 74	—	—	—
		o/o-ban	—	+ 3.6	+ 15.8	+ 11.8	+ 5.6	+ 16.2	+ 13.0	—	—	—

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben*)

Időszak	Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügyökségeknél:							
	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes			
	munkaegységek száma					munkaegységek száma							
	ezrekben					e-rek-ben		e-rek-ben		e-rek-ben		e-rek-ben	
						%		%		%		%	
Az 1930. évben	186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7	
Az 1931. évben	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3	
Az 1932. évben	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1	
Az 1933. évben	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4	
Az 1934. évben	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7	
Az 1935. évben	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.151	103.042	28.0	
1935.	III.	10.338	1.369	8.451	629	20.787	72.1	5.474	588	1.622	350	8.034	27.9
	IV.	10.779	1.278	9.310	628	21.995	72.8	5.929	555	1.374	349	8.207	27.2
	V.	10.828	1.301	8.964	626	21.719	73.1	5.753	555	1.342	347	7.997	26.9
	VI.	10.055	1.417	9.365	622	21.459	73.4	5.492	602	1.357	343	7.794	26.6
	VII.	10.808	1.549	8.841	621	21.819	70.9	6.364	696	1.550	341	8.951	29.1
	VIII.	10.785	1.639	8.610	620	21.654	70.3	6.496	728	1.589	342	9.155	29.7
	IX.	10.940	1.540	9.158	627	22.265	71.5	6.354	639	1.552	345	8.890	28.5
	X.	12.538	1.509	9.372	628	24.047	71.0	7.247	642	1.568	343	9.800	29.0
	XI.	11.573	1.400	9.901	631	23.505	72.0	6.740	588	1.463	347	9.138	28.0
	XII.	13.110	1.414	9.485	638	24.647	71.7	7.408	576	1.386	350	9.720	28.3
1936.	I.	10.727	1.177	9.058	646	21.608	72.3	6.110	503	1.322	355	8.290	27.7
	II.	11.241	1.215	9.434	650	22.540	73.0	6.185	490	1.303	358	8.336	27.0
1935 III.—1936. II. összesen:		133.722	16.808	109.949	7.566	268.045	72.0	75.552	7.162	17.428	4.170	104.312	28.0
1936.	III.	10.608	1.287	8.977	653	21.525	72.4	5.918	546	1.381	359	8.204	27.6
	IV.	10.959	1.251	9.420	653	22.283	72.3	6.283	530	1.372	358	8.543	27.7
	V.	11.267	1.474	9.787	652	23.180	72.6	6.368	585	1.456	356	8.765	27.4
	VI.	10.248	1.553	9.712	648	22.161	72.6	5.880	636	1.507	353	8.376	27.4
	VII.	11.415	1.698	9.662	645	23.420	71.4	6.608	712	1.699	349	9.368	28.6
	VIII.	10.808	1.803	8.958	643	22.212	70.2	6.600	760	1.726	350	9.436	29.8
	IX.	11.643	1.688	9.278	644	23.253	70.6	6.958	679	1.713	349	9.699	29.4
	X.	13.224	1.696	10.010	649	25.579	70.3	7.960	698	1.782	351	10.791	29.7
	XI.	11.539	1.449	9.301	657	23.946	71.9	6.810	595	1.601	355	19.361	28.1
	XII.	14.228	1.531	19.713	664	26.136	70.8	8.253	593	1.568	358	10.772	29.2
1937.	I.	11.031	1.360	9.580	674	22.645	72.0	6.366	551	1.530	365	8.812	28.0
	II.	10.880	1.274	9.975	679	22.808	72.6	6.260	517	1.456	369	8.602	27.4
1936. III.—1937. II. összesen:		137.850	18.064	115.373	7.861	279.143	71.6	80.264	7.402	18.791	4.272	110.729	28.4
1936. I.—II.		21.968	2.392	18.492	1.296	44.148	72.6	12.295	993	2.625	713	16.626	27.4
1937. I.—II.		21.911	2.634	19.555	1.353	45.453	73.3	13.626	1.068	2.986	734	17.414	27.7
Összehasonlítások	1937. II. havában	szám-											
	1936. II. havához képest több (+)	szérüleg	— 361	+ 59	+ 541	+ 29	+ 268	—	+ 75	+ 27	+ 153	+ 11	+ 266
	kevesebb (—)	%-ban	— 3.2	+ 4.9	+ 5.7	+ 4.5	+ 1.2	—	+ 1.2	+ 5.5	+ 11.7	+ 3.1	+ 3.2
	1936. III.—1937. II. időszakban	szám-											
1935. III.—1936. II. időszakhoz képest több (+)	szérüleg	+ 4.128	+ 1.256	+ 5.424	+ 295	+ 11.183	—	+ 4.712	+ 240	+ 1.363	+ 102	+ 6.417	—
kevesebb (—)	%-ban	+ 3.1	+ 7.5	+ 4.9	+ 3.9	+ 4.1	—	+ 6.2	+ 3.4	+ 7.8	+ 2.4	+ 6.2	—
1937. I.—II. időszakban, 1936. I.—II. időszakhoz képest több (+)	szám-												
kevesebb (—)	szérüleg	— 57	+ 242	+ 1.063	+ 57	+ 1.305	—	+ 331	+ 75	+ 361	+ 21	+ 788	—
	%-ban	— 0.3	+ 10.1	+ 5.7	+ 4.4	+ 3.0	—	+ 2.7	+ 7.6	+ 13.8	+ 2.9	+ 4.7	—

*) Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:															
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes							
		munkaegységek száma															
		ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban					
Az 1930. évben		285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520							
Az 1931. évben		242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003							
Az 1932. évben		206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839							
Az 1933. évben		198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054							
Az 1934. évben		202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375							
Az 1935. évben		206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090							
1935.	III.	15.812	54.9	1.957	6.8	10.073	34.9	979	3.4	28.821							
	IV.	16.708	55.3	1.833	6.1	10.684	35.4	977	3.2	30.202							
	V.	16.581	55.8	1.856	6.2	10.306	34.7	973	3.3	29.716							
	VI.	15.547	53.1	2.019	6.9	10.722	36.6	965	3.4	29.253							
	VII.	17.172	55.8	2.245	7.3	10.391	33.8	962	3.1	30.770							
	VIII.	17.281	56.1	2.367	7.7	10.199	33.1	962	3.1	30.809							
	IX.	17.294	55.5	2.179	7.0	10.710	34.4	972	3.1	31.155							
	X.	19.785	58.4	2.151	6.4	10.940	32.3	971	2.9	33.847							
	XI.	18.313	56.1	1.988	6.1	11.364	34.8	978	3.0	32.643							
	XII.	20.518	59.7	1.990	5.8	10.871	31.6	988	2.9	34.367							
	1936.	I.	16.837	56.3	1.680	5.6	10.380	34.7	1.001	3.4	29.898						
		II.	17.426	56.4	1.705	5.5	10.737	34.8	1.008	3.3	30.876						
1935. III.—1936. II. összesen		209.274	56.2	23.970	6.4	127.377	34.2	11.736	3.2	372.557							
1936.	III.	16.526	55.6	1.833	6.2	10.358	34.8	1.012	3.4	29.729							
	IV.	17.242	55.9	1.781	5.8	10.792	35.0	1.011	3.3	30.826							
	V.	17.635	55.2	2.059	6.4	11.243	35.2	1.008	3.2	31.945							
	VI.	16.128	52.8	2.189	7.2	11.219	36.7	1.001	3.3	30.537							
	VII.	18.023	55.0	2.410	7.4	11.361	34.6	994	3.0	32.788							
	VIII.	17.408	55.0	2.563	8.1	10.684	33.8	993	3.1	31.648							
	IX.	18.601	56.4	2.367	7.2	10.991	33.4	993	3.0	32.952							
	X.	21.184	58.3	2.394	6.6	11.792	32.4	1.000	2.7	36.370							
	XI.	18.349	55.1	2.044	6.1	11.902	35.7	1.012	3.1	33.307							
	XII.	22.481	60.9	2.124	5.7	11.281	30.6	1.022	2.8	36.908							
	1937.	I.	17.397	55.3	1.911	6.1	11.110	35.3	1.039	3.3	31.457						
		II.	17.140	54.6	1.791	5.7	11.431	36.4	1.048	3.3	31.410						
1936. III.—1937. II. összesen		218.114	55.9	25.466	6.5	134.164	34.4	12.133	3.2	389.877							
1936. I.—II.		34.263	56.4	3.385	5.6	21.117	34.7	2.009	3.3	60.774							
1937. I.—II.		34.537	55.9	3.702	5.9	22.541	35.9	2.087	3.3	62.867							
Összehasonlítások	1937. II. havában	szám-szerűleg		—	286	—	+	86	—	+	694	—	+	40	—	+	534
	1936. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	%o-ban		—	1.6	—	+	5.0	—	+	6.5	—	+	4.0	—	+	1.7
	1936. III.—1937. II. időszakban	szám-szerűleg		+	8.840	—	+	1.496	—	+	6.787	—	+	397	—	+	17.520
	1935. III.—1936. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%o-ban		+	4.2	—	+	6.2	—	+	5.3	—	+	3.4	—	+	4.7
	1937. I.—II. időszakban	szám-szerűleg		+	274	—	+	317	—	+	1.424	—	+	78	—	+	2.093
	1936. I.—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%o-ban		+	0.8	—	+	9.4	—	+	6.7	—	+	3.9	—	+	3.4

Az 1936. és 1937. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, mint-hogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámokban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kell hozni. Ez oly módon történik, hogy minden egyes szolgáltatást — a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével — értékeljük. Az értékelés mérő eszköze a munkaegység. A közös nevezőre — a munkaegységre — hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért

forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. Az itt közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Ezek az adatok azonban a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek darabszámával nem azonosak.

A munkaegységekben kifejezett forgalom a múlt évvel szemben csak igen kis mértékben, 1,7%-kal emelkedett. Ez az eredmény a forgalomnál elmondottak figyelembevételével mellett kedvező, mert a múlt évi forgalom a több munkanap, a kettős illetménykifizetések és a rendkívüli feladatok következtében szokatlanul magas volt.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Anglia.

Az angol postaigazgatás újabban ismét megkísérli a tömegesen feladókat reá beszélni, hogy küldeményeiket ne az esti, hanem a kevésbé forgalmas délelőtti órákban adják postára. Hogy mennyire indokolt az angol postának ez a törekvése, ez igazolható a szaklapokban közreadott azzal az egyetlen adattal is, hogy az Angliában naponként feladásra kerülő 22.000.000 levélpostai küldeményből legalább 10.000.000 darab az angol posta megfigyelése szerint naponként 16 és 20 óra között kerül feladásra. Ennek következménye azután az, hogy az esti órákban a postahivatalok felvételi ablakainál feltűnő nagy a tolongás. Az angol posta a most megindított propagandájával főképpen a déli időt ajánlja feladás céljából az üzletemberek figyelmébe. 1922-től kezdve az angol posta Londonban és a nagyobb vidéki városokban azzal próbálja a délutáni tömegmunkát enyhíteni, hogy a 16 óra 30 perc után feladott nyomtatványküldeményeket az aznapi feldolgozásból egyszerűen kizárta és csak a következő nap reggeli órájában engedi meg azoknak feldolgozását. Ha a feladó azt kívánja, hogy a délután 16 óra 30 perc után feladott nyomtatványküldeményeit az angol posta még aznap továbbítsa is, a 2

uncia súlyig terjedő nyomtatvány küldeményeknél darabonként $\frac{1}{2}$ penny-vel több bélyeget kell a küldeményekre felragasztani. (P. N. 1937:2) (k. j:)

TÁVBESZÉLŐ.

Cseh-Szlovákország.

A csehszlovák távbeszélő igazgatás az 1935. évben 122 postahivatali nyilvános távbeszélő állomást, 39 távbeszélő központot és 31 mellékközpontot helyezett üzembe. Az automata távbeszélőközpontok száma 1935. végén 100-ra emelkedett, ami az előző évhez képest 7 szaporulatot jelent.

Az igazgatás az év folyamán új vivőfrekvenciás távbeszélő berendezést is létesített, amelyet egy Prága és Ceské-Budejovice, továbbá egy Kassa—Kolozsvár közti távbeszélő áramkör képzésére használt fel. Az első áramkörrel Dél-Csehszlovákia és az ország többi része közti forgalom, a másikkal az egyrészlől a Tótföld és Ruténföld, másrészlől Románia közti forgalom lebonyolítását kívánta megjavítani.

A helyközi távbeszélő forgalomban az I. díj 2 cs. koronáról 1,50 cs. koronára szállította le, a VIII. díjvet pedig megszüntette.

A távbeszélő díjszabás reformja, valamint a rendszeres propaganda következmé-

nyeként a távbeszélő előfizetői állomások száma az előző évhez képest 2636-al növekedett.

A helyközi beszélgetések az év folyamán 548.233 egységet értek el, ami az előző évhez viszonyítva 1.27%-os emelkedésnek felel meg.

A távbeszélő meghívások és különmeghívások száma a helyközi forgalomban 15.6%-al, a helyi forgalomban 15.3%-al emelkedett.

A nemzetközi távbeszélgetések száma általában véve csökkent. Viszonylatonként tekintve, Spanyolországgal, Norvégiával, Litvániával, Angliával és Bulgáriával a távbeszélő forgalom emelkedett, a többi viszonylatban a forgalom nem érte el az előző évi színvonalat. (J. des Télécom. 1937:2.)

Németország.

A német távbeszélő igazgatás érdekes kísérleti távbeszélgetést folytatott egyrészt Berlin és Hamburg közt közlekedő vonat, másrészt Newyork és Boston közt közlekedő vonat közt. A német vonatról a beszédet egy közbeneső rádióállomáson át Berlin közvetítette Amerikába, az amerikai vonatról pedig Beelitz rádióállomás közvetítette a beszédet Berlinnek. A kísérlet annyiban érdemel figyelmet, hogy a beszélgetés egész ideje alatt a két, különböző világrészen lévő vonat 100—120 km-es sebességgel száguldott célja felé. (Le Petit Radio 1937:516.)

Távbeszélő szolgálat távolbalátással. A német távbeszélő igazgatás Berlinben két hivatalban oly berendezést létesített, amely lehetővé teszi, hogy a díjszabásszerinti díj ellenében bárki távolbalátással egybekötött távbeszélgetést folytasson. A beszélgetési díj (a meghívás díját is beleszámítva) 3.50 bir. márka. Ezt a szolgálatot az igazgatás a folyó évben egyrészt Berlin, másrészt München és Hamburg közt is tervehette. (Le P. R. 1937:511.)

Svájc.

A svájci igazgatás távbeszélő propaganda tevékenysége már régen magára vonta a távbeszélő igazgatások figyelmét. Ezt a propaganda tevékenységet az igazgatás a „Pro Telephon“ társasággal karöltve végzi s a magán- és kereskedelmi élet megnyilvánulását felhasználva arra törekszik, hogy a távbeszélő mélyebben vonuljon be mind a magán-, mind pedig a kereskedelmi életbe, az emberek a távbeszélőt megszokják, s így életszükségletté válik. E cél érdekében bemutatásokkal egybekötött rendsz-

res iskolai előadásokat tart, az utcai nyilvános állomások számát állandóan növeli, reklám-plakátokat ad ki, propaganda tisztviselők, ellenőrző távbeszélő kezelők felkeresik az üzlettulajdonosokat és új előfizetőket s felhívják figyelmüket a kevésbé ismert távbeszélő fajokra, távbeszélő szolgálatokra és a távbeszélő előnyös felhasználására. Ezek a felvilágosítások a közönség körében kedvező hangulatot keltenek a távbeszélő iránt. Ez az eljárás a propaganda egyik igen hatásos módjának bizonyult s a távbeszélő igazgatás és üzletfelei közti viszonyt nagyban megjavította. Emelte a távbeszélő igazgatás tekintélyét s a távbeszélő igénybevételére kedvező hangulatot teremtett.

A távbeszélő igénybevételére számtalan lehetőség kínálkozik. A nehézség ezeknek a lehetőségeknek feltalálásában rejlik. A távbeszélő oly területeket hódított meg, amelyek a távbeszélő igénybevétele korábban ki volt zárva. Így például bár a hírlapok ma még általában elzárkóznak közzeendő közleményeknek távbeszélő útján való elfogadásától, egyik legnagyobb svájci napilap azonban most már oldalakra terjedő közleményeket fogad el közzétételre. Az említett propaganda eljárás nagy tapintatosságot, hozzáértést és a különböző kereskedelmi ágak szükségleteibe való gondos beleilleszkedést kíván. A kereskedő nem hazafiasságból vagy a távbeszélő igazgatás iránti szimpátiából telefonál. Őt a távbeszélő csak akkor érdekli, ha az költségeinek csökkentésében és üzleti forgalmának, valamint tiszta hasznának emelésében segíti. Legnehezebb feladata a propaganda tisztviselőnek, hogy a távbeszélőnek ezeket az előnyeit ki tudja mutatni. A propaganda feladat nem merülhet ki abban az egyoldalú ténykedésben, hogy a kereskedőt minél több távbeszélgetés folytatására hívjuk fel, hanem azt a kereskedővel való együttműködéssel kell megoldani. Az e célra vezető utak egyike a svájci igazgatás által rendszeresített „Telephon service“, amelyet a Magyar Posta 1936. évi 8. számában ismertettünk. E szolgálat életrevalósága mellett szól az a tény, hogy az állandóan fejlődik s ma már Baselben, Bernben, Luzernben, St. Gallenben és Zürichben megközelítőleg 500 kiskereskedő (detail) vesz részt e szolgálatban. Bár hosszadalmas propagandát igényel, míg a közönséget a távbeszélő útján történő vásárlásra meg lehet nyerni, a propaganda eredményessége mellett szól az, hogy a zürichi kereskedelmi cégek már a „Telephon service“ rendszeresítését követő egy hónap után a távbeszélő útján való vásárlásoknak jelentős emelkedéséről számoltak be,

Ez az emelkedés egyetlen egy cégnél is 80%-ot tett ki.

A távbeszélő propaganda eredményeit nehéz számszerűen értékelni. Minden esetre a propaganda javára kell elkönyvelni azokat az eredményeket, amelyeket Svájcban a távbeszélő felmondások visszavonásával értek el. Winterthurban a felmondások 23.1%-át, Thunban 19%-át, Sionban 15.3%-át, Bielben 14.8%-át, Oltenban 14.7%-át, Luzernben 14.6%-át, Rapperswillben 10.9%-át, Bernben 10.7%-át, Freiburgban 10%-át, St. Gallenben 9.8%-át, Coireban és Montreuxben 8.8%-át, Baselben 8%-át, Genfben 7%-át, Bellinzonában 6.7%-át, Neuenburgban 6.1%-át, Badenben 5.8%-át vonták vissza.

A propaganda eredményének kell tekinteni azt is, hogy a svájci távbeszélő igazgatás 1935-ben 22.594 új távbeszélő állomást szerelt fel. (Eur. Fernsprechdienst 1937:45.)

RADÍÓ.

Anglia.

Háború esetén az angol kormány a rádióműsorszóró szolgálatot a postaminisztérium útján saját kezelésébe veszi át és saját szempontjai szerint működteti. Az ilyen esetben szükségessé váló intézkedések előkészítése céljából az angol rádiótársaság (BBC) már az előző esztendőben egy, a rádiókörökben teljesen ismeretlen egyént (Stafford főhadnagyot) szerződtetett, akit általánosságban „a BBC titokzatos emberének” neveznek. Ezekkel a kérdésekkel foglalkozik még a kormány által kijelölt bizottság, amelyben a rádiótársaság vezetői is részt vesznek és amely a háború esetén szükségessé váló intézkedések kidolgozásával foglalkozik. Az a terv, hogy háború esetén az egész rádióműsorszóró szolgálatot Londonon kívül helyezzzék el, műszaki nehézségek következtében megdőlt. Minthogy azonban félt, hogy a város középpontjában fekvő magas, fehér, messziről feltűnő rádióépület az ellenséges bombáknak kényelmes célpontot jelent, a BBC rövidesen földalatti stúdiókat fog berendezni, amelyek gáz- és bombabiztosak lesznek. Az adóüzem háború esetén történő működtetésének leggyengébb pontja maga az adóhálózat. Az adóépítmények ugyanis, amelyek leginkább fizikai okokból, különösen exponált helyeken fekszenek, valamely légitámadás következtében könnyen szétrombolhatók. Arra törekszenek tehát, hogy a BBC háború esetén egy olyan állomást működtessen, amelyhez az

ellenséges légerők könnyen nem férhetnek hozzá. E célból az új északírországi adóállomás létesítésénél már figyelembevették, hogy szükség esetén oly magas adóenergiával dolgozhatson, amellyel az egész Nagybritanniára kiterjedő szolgálatot el tudja látni. Ez az adóállomás rövidesen elkészül; építési költségei kb. 5 millió Shillinget tesznek ki. (Radiowelt 1937:7.)

Dr. Kende Félix.

Mint köztudomású, Anglia és Németország közötti versenyből Németország került ki győztesként. A rádió szaklapok különböző híradásaival szemben a hivatalos megállapítás szerint 1937. évi január hó 1-én Angliában 7,960.000 volt a rádióelőfizetők száma, tehát kereken 200.000 kevesebb, mint Németországban.

Az angol rádióelőfizetők számának az 1936. év folyamán 558.000 előfizetővel való szaporodása tehát kevés volt ahhoz, hogy a németországi előfizetők számát túllépje. (Radio Woche.)

Ausztria.

Most tették közzé hivatalosan az osztrák rádióelőfizetők létszámát, amely 1931. január 1-én 565.881 volt.

Az 1936. év folyamán lemondott: 27.934 előfizető.

Az 1936. év folyamán belépett: 28.391 előfizető. Az évi szaporulat tehát 457.

Az osztrák rádiószaklapok ezt a „szaporulatot” kizárólag a bécsi rádió — a RAVAG — egyhangú műsorának tulajdonítják.

Mint feltűnő adatot közöljük, hogy az előfizetők lemondása az osztrák fővárosban volt a legerősebb. Bécsben ugyanis az 1936. év január 1-i létszámhoz viszonyítva, csak 6%-os volt a növekedés, ezzel szemben közel 5%-os az apadás. Az igen csekély szaporulat (3.714) azért oly feltűnő, mert hiszen az osztrák rádióelőfizetői létszámnak fele (275.000) Bécsben van.

Huber Oszkár.

Franciaország.

A Párizs—New York közvetlen rádió távbeszélő összeköttetést 1936. év december hó 2-án 15 órakor nyitották meg a forgalomnak. Az összeköttetések minősége minden tekintetben figyelemre méltóan jó volt. A beszélgetés díja az első három percért 450 frank; minden további percért még 150 frank jár. (Bull. d'Inf. 1936:12.)

Dr. Teesz Frigycs.

1936. évi rádióstatistika. A rádió-hírmondó szempontjából az európai körzetbe tartozó országok rádióelőfizetőinek 1936. évi statisztikai adatai, néhány ország kivételével, már ismeretessé váltak. E statistika alapján érdekes és tanulságos összehasonlításokat tehetünk.

Eszerint Európában, ahol a legújabb adatok szerint kereken 400 millió ember él, közel 30 millió rádióelőfizető van, ami az előző évhez viszonyítva közel 5 millió szaporulatot jelent. Feltéve, hogy minden rádió előfizető háztartása átlagban véve négy tagból áll, akkor Európában 120 millió azoknak a száma, akik a rádiót hallgatják. A többlet tehát az előző évvel szemben 20 millió. Albánia kivételével most már nincs európai ország, amely a rádióhírmondó szolgálatot meg nem szervezte volna.

A statistika adatai szerint, az európai körzethez tartozó országoknak a Magyar Posta 1936. évi 10. számában közölt előfizetői létszám szerinti sorrendje az 1936. évben lényegesen eltolódott. Németország 8.17 millió előfizetővel maga mögé szorította Angliát és az első helyre került, míg Anglia 7.96 millió előfizetővel az első helyet kénytelen volt a második helyre felcserélni. Angliát Franciaország követi 3.22 millió előfizetővel. Németalföld kereken 990 ezer előfizetővel megtartotta a sorrend negyedik helyét. A 900 ezres előfizetői létszámot meghaladta, illetőleg megközelítette Svédország. Cseh-Szlovákország és Belgium, 465.000—675.000 rádióelőfizetője van Dániának, Lengyelországnak, Olaszországnak, Ausztriának és Svájcnak. Figyelemre tarthat számot Lengyelország, amely 677 ezer előfizetővel a sorrend tizenegyedik helyét a nyolcadikkal cserélte fel s így megelőzte Dániát, Ausztriát és Olaszországot, Olaszország pedig 625 ezer előfizetővel Ausztriával cserélt helyet. Magyarország 365 ezer előfizetővel megtartotta a sorrend tizenharmadik helyét.

Az 1936. év decemberi részletes statisztikai eredmények a következők:

	Előfizetők száma 1936 dec. 31-én	Az 1936.évi + vagy — %-ban
Németország	8.167.957	+ 13.56 ⁰ / ₀
Anglia	7.960.573	+ 7.53 ⁰ / ₀
Franciaország	3.218.541	+ 22.58 ⁰ / ₀
Németalföld	989.115	+ 5.61 ⁰ / ₀
Svédország	944.487	+ 13.23 ⁰ / ₀
Cseh-Szlovákország	928.112	+ 9.45 ⁰ / ₀
Belgium	890.323	+ 19.28 ⁰ / ₀
Lengyelország	677.404	+ 37.73 ⁰ / ₀

	Előfizetők száma 1936. dec. 31-én	Az 1936 évi + vagy — %-ban
Dánia	652.255	+ 7.06 ⁰ / ₀
Olaszország	625.350	+ 17.99 ⁰ / ₀
Ausztria	593.815	+ 6.01 ⁰ / ₀
Svájc	464.332	+ 10.95 ⁰ / ₀
Magyarország	365.354	+ 3.53 ⁰ / ₀
Spanyolország*)	350.000	+ 15.14 ⁰ / ₀
Norvégia	240.251	+ 25.54 ⁰ / ₀
Finnország	177.376	+ 22.56 ⁰ / ₀
Románia*)	150.000	+ 18.08 ⁰ / ₀
Lettország	96.331	+ 14.70 ⁰ / ₀
Jugoszlávia	95.926	+ 17.87 ⁰ / ₀
Ir szabad állam	78.949	+ 0.41 ⁰ / ₀
Algír		ismeretlen
Egyiptom	57.633	+ 39.28 ⁰ / ₀
Portugália	53.659	+ 32.79 ⁰ / ₀
Litvánia	35.234	+ 31.65 ⁰ / ₀
Danzig	32.484	+ 12.— ⁰ / ₀
Esztország*)	30.000	+ 24.— ⁰ / ₀
Marokkó	29.448	+ 27.60 ⁰ / ₀
Luxemburg*)	15.000	—
Görögország	13.717	+ 117.14 ⁰ / ₀
Island*)	13.000	+ 6.71 ⁰ / ₀
Bulgária		ismeretlen
Tunisz		„
Törökország		„
Palesztina		„
Szíria és Libanon		„

*) nem pontos adat.

Figyelemreméltóak a rádióelőfizetők számának emelkedésére vonatkozó adatok, amelyek az egyes országokra nézve nagyon különbözők. A legnagyobb volt a rádióelőfizetők számának emelkedése Görögországban (117.14%). Románia 18.08%-os emelkedéssel a sorrend tizenkettedik, Jugoszlávia a tizennegyedik (17.87%), Németország a tizenhetedik (13.56%), Cseh-Szlovákország a huszonegyedik (9.43%), Ausztria a huszontötödik (6.01%) helyet foglalja el. Magyarország 3.53%-os emelkedéssel a sorrend utolsóelőtti helyére került. Figyelmet érdemel, hogy Franciaország, amely 1935-ben 49.53%-os emelkedéssel a sorrend ötödik helyén állott, 1936-ban 22.58%-os emelkedéssel a kilencedik helyre esett vissza; ezzel szemben Olaszország a tizenkilencedik helyről a tizenharmadikra került.

A rádióelőfizetők számát a lakosság számához viszonyítva az első hely Dániát illeti meg, ahol 100 lakos közül 18 rádióelőfizető. Dániát 17%-os előfizetői sűrűséggel Anglia közelíti meg. A sorrend harmadik helyét Svédország (15%), a negyediket 12%-os előfizetői sűrűséggel Német-

ország foglalja el. 100 lakos közül tíznél több a rádióelőfizető Németalföldön, Islandon, Svájcban és Belgiumban. A többi országban a rádióelőfizetők sűrűségi arányszáma nem éri el a 10°/o-ot. Magyarországon 100 lakosra 4 rádióelőfizető esik. (J. des Téléc. 1937:2, Funk 1937:5.)

Dr. Kende Félix.

Sajtóhiba helyreigazítás. A Magyar Posta 1937. évi számának 120. oldalán „A szórakoztató rádió külföldön” című közleményben két értelemzavaró sajtóhiba van.

A rádióelőfizetők %-os feltüntetésénél Bulgáriánál 0.2 a helyes (a közölt 9.2 helyett), továbbá Cseh-Szlovákiánál 5.8 a helyes (a közölt 0.2 helyett) százalékszám.

Könyvszemle.

Posta. és Táviró Évkönyv. Szerkesztette: Dr. Lóky Zoltán m. kir. postatanácsos, egyesületi főtktár. XXXII. évfolyam 1937. Kiadja az Országos Postás Zene- és Kultúregyesület, Budapest.

Március elején jelent meg az Évkönyv legújabb kötete. A naptári rész és a postai díjszabások után a postáról szóló XXXV. törvénycikket s annak indokolását ismerteti.

Az Évkönyvben szakcikkek, költemények, elbeszélések, hasznos tudnivalók és címtár váltogatják egymást.

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

A magyar távbeszélő 50 éves jubileuma alkalmával a Magyar Posta szerkesztősége 1931. évi május havában „Az 50 éves magyar távbeszélő 1881—1931” címmel 465 oldalas jubileumi számot adott ki, melyben a magyar távbeszélő fejlődésének minden mozzanatát megvilágítja.

Ezt a vaskos és szak szempontból igen értékes füzetet — míg a készlet tart — lapunk szerkesztősége 1 pengő beküldése ellenében a magyar posta személyzet bármely tagjának készséggel megküldi.

Idegenek e szakmunkát 2 pengőért rendelhetik meg.